

KHRG

ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့

ကျေးလက်နေပြည်သူများ၏ အသံများကိုမှတ်တမ်းပြုစုခြင်း

ဒူးပလာယာ နှစ်ချုပ်အစီရင်ခံစာ- အစစ်အမှန်မဟုတ်သော အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး၊
တစ်နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီမှု ပြုလုပ်ပြီးနောက်ပိုင်း
ဖြစ်ပေါ်လာသော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများ။ ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ မှ ဒီဇင်ဘာလအထိ

နှစ်ချုပ်အစီရင်ခံစာ
စက်တင်ဘာလ ၂၆ ရက်၊ ၂၀၁၇ ခုနှစ်/ KHRG စာအမှတ်-17-1-F1

ဒူးပလာယာခရိုင် နှစ်ချုပ်အစီရင်ခံစာ- ဇန်နဝါရီလ မှ ဒီဇင်ဘာလအထိ၊ ၂၀၁၆ ခုနှစ်

ဤနှစ်ချုပ်အစီရင်ခံစာသည်¹ မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ ဒူးပလာယာခရိုင်၏ ဇန်နဝါရီလမှ ဒီဇင်ဘာလအတွင်း ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော ဒေသဆိုင်ရာအခြေအနေများကို ခြုံငုံတင်ပြထားပါသည်။ ၎င်းအခြေအနေအကြောင်းအရာများသည် ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ ဒေသခံအဖွဲ့ဝင်များမှရေးသားပေးပို့ ထားသော သတင်းအချက်အလက်များဖြစ်ကြပြီး အဆိုပါ သတင်းအချက်အလက်များမှာ လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာများ၊ ဒေသခံ ရွာသားများအတွက် အရေးကြီးသည့် အခြားအကြောင်းအရာများဖြစ်သော စစ်ရေးအခြေအနေနှင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးအပေါ် စိုးရိမ်ပူပန်မှုများ၊ အကြမ်းဖက်မှုများ၊ မူးယစ်ဆေးဝါး ဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာများ၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေး၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးစီမံကိန်းများ၊ မြေယာအရေးများနှင့် ဒုက္ခသည်အရေးများ စသည်တို့ ပါဝင်ပါသည်။

- စိစစ်ထားသော အစီရင်ခံစာများမှ သတင်းအချက်အလက်များအရ တစ်နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာအပစ်ခတ် ရပ်စဲရေး သဘောတူညီမှု ပြုလုပ်ပြီးသည့်နောက်ပိုင်းတွင် တပ်မတော် နှင့် ကရင်တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့များအကြား ဖြစ်ပွားခဲ့သော တိုက်ပွဲများနှင့် ပြန်လည်အသက်ဝင်လာသော စစ်ရေးလှုပ်ရှားမှုများကြောင့် ဒူးပလာယာခရိုင် အတွင်းရှိ ရွာသားများသည် ၂၀၁၆ ခုနှစ် အတောအတွင်း ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော စစ်ရေးအခြေအနေများအပေါ် စိုးရိမ်ပူပန်မှုများ ရှိနေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် KNLA တပ်ဖွဲ့အပေါ် ရွာသူ၊ ရွာသားများ၏ ယုံကြည်မှုများလည်း တစ်နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီမှု လက်မှတ်ရေးထိုးပြီးကတည်းက လျော့နည်းလာခဲ့ပါသည်။

¹ဒေသခံလူ့အခွင့်အရေး အခြေအနေများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာရန် KHRG မှလေ့ကျင့်သင်ကြားပေးထားသော ဒူးပလာယာခရိုင် ရှိဒေသခံအဖွဲ့ဝင်ထံမှ ရရှိသော သတင်းအချက်အလက်များအပေါ် အခြေခံကာ ဤနှစ်ချုပ် အစီရင်ခံစာအား KHRG ရုံးဝန်ထမ်းများမှ စုဆောင်းတင်ပြထားပါသည်။ KHRG ၏ သတင်းမှတ်တမ်းပြုစုခြင်း နည်းလမ်းစနစ်အား ပွင့်လင်းမြင်သာမှု တိုးပွားလာရန် မြန်မာပြည်အရှေ့ပိုင်းရှိ ရွာသူရွာသားများ၏ အမြင်ရှုထောင့်နှင့် အတွေ့အကြုံများအား ပိုမို၍တိုက်ရိုက်ထိတွေ့ပြောဆိုနိုင်ရန်အတွက် ကွင်းဆင်းလေ့လာသူများထံမှ ရရှိလာသည့် သတင်းအချက်အလက်များအားလုံးကို KHRG ၏ လုပ်ငန်းစဉ်များအတိုင်း ဘာသာပြန်လုပ်ဆောင်ပြီးနောက် ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်းခံရသူများ၏ လုံခြုံရေးပိုင်းဆိုင်ရာအား စိစစ်ပြီး ဝက်ဘ်ဆိုဒ်တွင် တင်ပြထုတ်လွှင့်ရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ ထို့အပြင် အစီရင်ခံစာများအား နေရာဒေသ၊ ခုနှစ်၊ အကြောင်းအရာအမျိုးအစားအလိုက် ခွဲခြားသတ်မှတ်ထားပြီး ဤသတင်းနှင့်ပတ်သက်၍ အခြားသောအကြောင်းအရာများနှင့် အစီရင်ခံစာတစ်ခုချင်းစီအား KHRG ဝက်ဘ်ဆိုက် တွင် ဆက်လက်ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

- ဒူးပလာယာခရိုင်အတွင်း လူ့အခွင့်အရေး အခြေအနေနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရွာသူရွာသားများသည် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှု၊ အဓမ္မပြုကျင့်မှုနှင့် သတ်ဖြတ်မှု စသည့် အကြမ်းဖက်မှုများနှင့် ကြုံတွေ့ရသောအခါ ၎င်းတို့သည် ထိုအမှုများအတွက် ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းရာတွင် တရားမျှတမှု နည်းပါးခြင်းနှင့် ရင်ဆိုင်နေရဆဲ ဖြစ်ကြောင်း တင်ပြကြပါသည်။
- မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့်ပတ်သက်၍ နောက်ဆုံးရအခြေအနေ အစီရင်ခံစာများမှ ရွာသားများတင်ပြထားသော သတင်းအချက်အလက်များအရ ယာဘ (ခေါ်) စိတ်ကြွရှူးသွပ်ဆေး ဖြစ်သည့် မက်တင်ဖက်တမင်း တရားမဝင် ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှုသည် ဒူးပလာယာခရိုင် အတွင်းရှိ မြို့နယ်အားလုံးတွင် များပြားလာပါသည်။ နောက်ဆက်တွဲ ဆိုးကျိုးအနေဖြင့် ထိုမူးယစ်ဆေးဝါး ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှုကြောင့် လူမှုရေး ပြဿနာများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါသည်။ ကလေးသူငယ်နှင့် အိမ်ထောင်ရှိအမျိုးသမီးများ အပါအဝင် လူငယ်အများအပြားသည် အဆိုပါ ယာဘ မူးယစ်ဆေးအား စွဲလမ်းသွားကြပြီး ၎င်းတို့၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းနှင့် ပညာရေးများအပေါ် စိတ်ဝင်စားမှု မရှိတော့သောကြောင့် သူတို့သည် မိမိတို့၏ မိသားစုဝင်များအတွက် ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုး ဖြစ်စေပါသည်။ ထို့ကြောင့် ရွာသူရွာသားများသည် အဆိုပါ မူးယစ်ဆေးဝါးကြောင့် ၎င်းတို့၏ အနာဂတ် မျိုးဆက်သစ်အတွက် အလွန်ပင် စိုးရိမ်ပူပန်နေကြရပါသည်။
- ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးစီမံကိန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ အစိုးရမဟုတ်သည့် (NGOs) အဖွဲ့အစည်းများ၊ လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်း (CBOs) များ အပါအဝင် ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး (KNU) နှင့် မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ စသည့် အဓိက ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်သူများမှ ဒေသခံ ရွာသူရွာသားများအတွက် ပေးသော ဝန်ဆောင်မှုများသည် အလွယ်တကူ ဝင်ရောက်ရယူနိုင်ရန်နှင့် ရရှိနိုင်ရန် သေချာစွာ ကိုင်တွယ်လုပ်ဆောင်သင့်ပါသည်။ အဆိုပါ အဖွဲ့အစည်းများမှ ပံ့ပိုးပေးသော ဝန်ဆောင်မှုအများအပြား ရှိခဲ့သော်လည်း ၎င်းတို့ ပေးသော ဝန်ဆောင်မှုများသည် ကောင်းမွန်စွာ မရရှိခဲ့ကြောင်း ဒူးပလာယာခရိုင် အတွင်းရှိ ရွာသူရွာသားများက တင်ပြကြပါသည်။ ထို့အပြင် အဆိုပါ ဝန်ဆောင်မှုများ ပေးပြီးနောက် ဆက်လက်ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းရမည့် အရေးပြဿနာများလည်း ရှိနေသေးကြောင်းလည်း တင်ပြကြပါသည်။

ဒူးပလာယာ

ဒူးပလာယာခရိုင်သည် KNU နှင့် မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရအကြား ရောထွေးထိန်းချုပ်သည့် နယ်မြေဖြစ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရမှ ဖော်ပြထားသော တည်နေရာအရ ကရင်ပြည်နယ်တောင်ပိုင်းတွင် တည်ရှိပါသည်။ KNU နှင့် မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရ၏ ထိန်းချုပ်မှုအရ ဒူးပလာယာခရိုင်အတွင်းရှိ မြို့နယ်များသည် ကွဲပြားစွာ မှတ်သားထားပါသည်။ အောက်တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း KNU မှ သတ်မှတ်ထားသော နယ်မြေ အနေအထားအရ ဒူးပလာယာခရိုင် အတွင်းတွင် မြို့နယ်လေးခုရှိပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ ကော့ကရိတ်မြို့နယ် ကရင်ပြည်နယ်၏ (ဗဟိုမြောက်ပိုင်း)၊ ကြာအင်းဆိပ်ကြီးမြို့နယ် (ကော့ကရိတ်၏ တောင်ပိုင်း)၊ ကျုံဒိုးမြို့နယ် (ဗဟိုမြောက်ပိုင်း) နှင့် ဝင်းရေးမြို့နယ် (အနောက်တောင်ပိုင်း) စသည်တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို မှတ်တမ်းပြုစုရန်အတွက် ကရင်လူ့အခွင့်အရေးဖွဲ့၏ ကွင်းဆင်းလုပ်သား များသည် ဒူးပလာယာခရိုင် အတွင်းရှိ ဧရိယာအများစုတွင် ဝင်ရောက်နိုင်ပါသည်။

စစ်ရေး အခြေအနေနှင့် အပစ်အခတ် ရပ်စဲပြီးနောက် ဖြစ်ပေါ်လာသော စိုးရိမ်ပူပန်မှုများ

၂၀၁၆ ခုနှစ်၏ မှတ်တမ်းပြုစုသည့် ကာလအတွင်း ရရှိထားသော အစီရင်ခံစာများမှ သတင်းအချက်အလက် များအရ ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့မှ သုံးသပ်တွေ့ရှိခဲ့သော အဓိကအကြောင်းအရာ သုံးခုရှိပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ တစ်နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး ပြုလုပ်ပြီးနောက်ပိုင်း စစ်ရေးလှုပ်ရှားမှုများ ပြန်လည် အသက်ဝင်လာခြင်း၊ နယ်ခြားစောင့်တပ် အပါအဝင် တပ်မတော်နှင့် ကရင်တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ များအကြား တိုက်ပွဲများ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားခဲ့ခြင်း၊ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးအပေါ် ရွာသားများ၏ စိုးရိမ်ပူပန်မှုများနှင့် KNLA တပ်ဖွဲ့ဝင်များ၏ လုပ်ရပ်အပေါ် ရွာသားများ၏ယုံကြည်မှုများ လျော့နည်းလာခြင်း စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

တစ်နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး ပြုလုပ်ပြီးနောက်ပိုင်း စစ်ရေးလှုပ်ရှားမှုများ ပြန်လည် အသက်ဝင်လာခြင်း

ရရှိထားသော အစီရင်ခံစာများအရ တစ်နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး လက်မှတ်ရေးထိုးပြီးခဲ့ သော်လည်း ခူးပလာယာခရိုင် အတွင်းတွင် လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ ဖြစ်ကြသော တပ်မတော်၊ နယ်ခြားစောင့်တပ် (BGF)၊ ဒီမိုကရက်တစ်ကရင်ဗုဒ္ဓဘာသာအဖွဲ့ (DKBA) နှင့် ကရင်အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော် (KNLA) များသည် ၂၀၁၆ ခုနှစ်အတွင်း ပိုမိုလှုပ်ရှားခဲ့ကြောင်း ရွာသားများမှ တင်ပြကြပါသည်။ တစ်နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး လက်မှတ်ရေးထိုးပြီးနောက် စစ်ရေးလှုပ်ရှားမှုများ ရပ်တန့်သွားမည်ဟု ရွာသားများက မျှော်လင့်ထားခဲ့သော်လည်း ၎င်းတို့ မျှော်လင့်ခဲ့သလို ဖြစ်မလာခဲ့သည့်အပြင် စစ်ရေးလှုပ်ရှားမှုများ ဆက်လက်ရှိနေသည်ကို တွေ့ရှိနေကြရပါသည်။

ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့မှ စိစစ်ခဲ့သော အစီရင်ခံစာများအနက် ဒေသတွင်း နောက်ဆုံးရအခြေအနေ အစီရင်ခံစာလေးခုမှ ဖော်ပြချက်များတွင် စစ်ရေးလှုပ်ရှားမှုနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ ပါဝင်ပါသည်။ ဝင်းရေးမြို့နယ်မှ ရွာသားတစ်ဦး တင်ပြခဲ့သည်မှာ ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် တပ်မတော် စစ်ဗျူဟာ အမှတ် (၁) မှ ဗျူဟာမှူး အောင်ကျော်ထက်သည် အောက်ခြေတွင် လှုပ်ရှားနေစဉ် သူ၏ စစ်သားများအား က--- ရွာတွင် လူဘယ်နှစ်ဦး နှင့် အိမ် ဘယ်နှစ်လုံးရှိကြောင်း မေးမြန်းရန် စေခိုင်းခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂၄ ရက်နေ့တွင်လည်း တပ်မတော် ခြေမြန်တပ်ရင်း (ခမရ) အမှတ် (၅၉၁) မှ အ--- ရွာရှိ ရွာသားများအား KNLA စစ်သားများ တွေ့ရှိခဲ့သလားဟု မေးမြန်းခဲ့ကြောင်း သိရှိရပါသည်။ တပ်မတော်စစ်သားများ၏ လှုပ်ရှားမှုများကြောင့် ရွာသားများအတွက် အလွန်ပင် စိုးရိမ်စရာ ဖြစ်စေပြီး အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးကာလအတွင်း အဘယ်ကြောင့် ဤကဲ့သို့ မေးခွန်းများ မေးမြန်းခဲ့ရပါသနည်းဟု ရွာသားများအတွက် စဉ်းစားစရာ ဖြစ်စေပါသည်။ ထိုနည်းတူစွာ ခူးပလာယာခရိုင်၊ ကော့ကရိတ်မြို့နယ်အတွင်း ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၄ ရက်နေ့တွင် နည်းဗျူဟာ အမှတ် (၃) မှ တပ်မတော် စစ်သားများသည် ၎င်းတို့ ဝင်ရောက်ခွင့် မရှိသော KNU ထိန်းချုပ်သည့် ဧရိယာအတွင်းသို့ ကျူးကျော်ဝင်ရောက်ခဲ့ကြောင်း ရွာသားများမှ တင်ပြခဲ့ပါသည်။ တပ်မတော်စစ်သားများသည် အရှေ့တန်းတွင် လှုပ်ရှားနေစဉ် ၎င်းတို့အား KNU စစ်သားများ၏ တိုက်ခိုက်ပစ်ခတ်မှု ခံရမည်ကို ကြောက်ရွံ့ကြသဖြင့် မိမိကိုယ်ကို ကာကွယ်သည့်အနေဖြင့် လမ်းတွင် တွေ့ရှိခဲ့သော ရွာသားများကို ခေါ်ယူပြီး လူသား အကာအရံအဖြစ် အသုံးပြုခဲ့ပါသည်။ အလားတူစွာ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဇွန်လတွင် KNLA တပ်ရင်း အမှတ် (၁၈) မှ အတင်းအဓမ္မ တပ်သားများစုဆောင်းခဲ့ကြောင်း ကော့ကရိတ်မြို့နယ်ရှိ ထိုင်း-မြန်မာနယ်စပ်မှ က--- ရွာ မှ ဂ--- ရွာ အထိရှိသော ရွာသားများမှ တင်ပြကြပါသည်။ ထိုဧရိယာရှိ ရွာသားများ၏ တင်ပြချက်အရ KNLA ၏ စစ်ရေးလှုပ်ရှားမှုသည် ၂၀၁၅ ခုနှစ်

နှင့် ၂၀၁၆ ခုနှစ်အတွင်း လျှော့နည်းလာခဲ့သော်လည်း ၎င်းတို့၏ လှုပ်ရှားမှုများ ဆက်လက်ရှိနေဆဲဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားပါသည်။

ကရင်တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုအဖွဲ့နှင့် နယ်ခြားစောင့်တပ်အပါအဝင် တပ်မတော် များအကြား ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေသော တိုက်ပွဲများနှင့် အပစ်အခတ် ရပ်စဲရေးအပေါ် ရွာသားများ၏ စိုးရိမ်ပူပန်မှုများ

ရွာသားများ တင်ပြခဲ့သော သက်သေထွက်ဆိုချက်များအရ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေသော တိုက်ပွဲများအပေါ် ၎င်းတို့၏စိုးရိမ်ပူပန်မှုများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ၂၀၁၂ ခုနှစ် ပဏာမအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးနှင့် ၂၀၁၅ ခုနှစ် တစ်နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးသည် အစစ်အမှန်မဟုတ်သော အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးအဖြစ်ကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုလာပါသည်။ အကြောင်းမှာ လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခ ပပျောက်ရန်အောင် ပြုလုပ်ခြင်းသည် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူညီမှု၏ လိုက်နာရမည့် ကတိကဝတ်တွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြထားသော်လည်း လက်တွေ့အခြေအနေတွင် တိုက်ပွဲများ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ် တစ်နှစ်လုံးအတွင်း ဒူးပလာယာခရိုင် တစ်ဝှမ်းလုံးတွင် တိုက်ပွဲအတော်များများ ဖြစ်ပွားခဲ့ပါသည်။ ဒူးပလာယာ ခရိုင်ရှိ ကော့ကရိတ်မြို့နယ်အတွင်း ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် နယ်ခြားစောင့်တပ် နှင့် DKBA (ပုဒွ) အကြား တိုက်ပွဲ ၆ ကြိမ် ဖြစ်ပွားခဲ့ပါသည်။

ထို့အပြင် ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ၊ ၂၁ ရက်နေ့တွင် အမည်မသိ လက်နက်ကိုင်တစ်ဖွဲ့မှ ရိက္ခာ သယ်ဆောင်လာသော တပ်မတော်ယာဉ်တစ်စီးအား တိုက်ခိုက်ရန် အလို့ငှါ ကော့ကရိတ်မြို့နှင့် ကျုံးမြို့ အကြားရှိ ကိုးမိုင်နှင့် ရှစ်မိုင် တွင် လမ်းဘေး မြေမြှုပ်မိုင်း လေးလုံး ထောင်ထားခဲ့ပါသည်။ ယဉ်ပေါ်ပါရှိသည့် မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိခြင်း မရှိပေမယ့် မြေမြှုပ်မိုင်းကြောင့် မော်တော်ယာဉ် အနည်းငယ် ထိခိုက်ပျက်စီးခဲ့ပါသည်။ ၎င်းအဖြစ်အပျက် ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီးမှ တပ်မတော်မှ ထိုဧရိယာသို့ လာရောက်ကာ နယ်မြေရှင်းလင်းမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး လမ်းများ ပိတ်ထားခဲ့သောကြောင့် ရွာသူရွာသားများ ခရီးသွားလာ၍ မရတော့ပေ။ ထို့အတွက်ကြောင့် ခရီးသွားလာနေသော ပြည်သူများအတွက် စိတ်အနှောက်အယှက် ဖြစ်ခဲ့ရပါသည်။ ထို့နည်းတူစွာ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ၊ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ဆန်းအောင် ဦးဆောင်သော နားမကြားအဖွဲ့ (DKBA ခွဲထွက်အဖွဲ့)သည် KNLA ၏ တပ်မဟာ (၆) (ဒူးပလာယာခရိုင်) တပ်ရင်း အမှတ် (၁၇) မှ တပ်ရင်းမှူး စီးနင်းလာသော မော်တော်ယာဉ်အား ချုံခိုတိုက်ခိုက်ရန်အတွက် ကျုံးမြို့နယ်ရှိ ကျုံးမြို့မှ ၁၁--- ရွာနှင့် ၈--- ရွာအကြားတွင်ရှိသော မိုင်ခလိုင်ရွာမှ ကော့ကရိတ်မြို့သို့ သွားသည့် လမ်းဘေးတစ်နေရာတွင် ပုန်းခိုခဲ့ပါသည်။ သေနတ်ပစ်ခတ်မှုကြောင့် မော်တော်ယာဉ်အား ထိခိုက်ခဲ့ပြီး တပ်ရင်း အမှတ် (၁၇) မှ KNLA စစ်သား ၃ ဦး ဒဏ်ရာ ရရှိခဲ့ပါသည်။

တိုက်ပွဲများ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေခြင်းကြောင့် နောက်ဆက်တွဲအနေဖြင့် ရွာသူရွာသားများ၏ လွတ်လပ်စွာ သွားလာလှုပ်ရှားခွင့်အား တင်းကျပ်စေပြီး ၎င်းတို့၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းအပေါ်ကိုလည်း ဆိုးကျိုးသက်ရောက် စေပါသည်။ ရွာသူရွာသားများသည် လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ၏ ခြိမ်းခြောက်မှုကိုလည်း ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ ခဲ့ရပါသည်။ တိုက်ပွဲကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော အဆိုးဝါးဆုံး နောက်ဆက်တွဲတစ်ခုမှာ ရွာသူရွာသား အတော်များများသည် ကျည်ဆံအစအနဖြင့် ပြင်းထန်စွာ ထိခိုက်ဒဏ်ရာ ရရှိခဲ့ကြခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် ၎င်းတို့ကို အခက်အခဲပြဿနာ ဖြစ်စေသည့် အရာတစ်ခုမှာ မြင့်မားများပြားသော ဆေးဝါးကုသမှု ကုန်ကျစရိတ်ကြောင့် ရရှိခဲ့သည့်ဒဏ်ရာအတွက် ဆေးဝါးကုသမှုခံရယူရန် မစွမ်းဆောင် နိုင်ကြပေ။

“ဒဏ်ရာ ရရှိတဲ့ ရွာသား အားလုံးပေါင်း လေးယောက်ရှိတယ်။ ကျွန်မရယ်၊ ကျွန်မအမျိုးသားရယ် နောက်ပြီး ကိုယ်ဝန်ဆောင် အမျိုးသမီးတစ်ယောက်လည်း ဒဏ်ရာ အနည်းငယ်ရတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်မသမီးလေးကတော့ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဒဏ်ရာ ရခဲ့တယ်။ ခုထိ သူမ ဘာတစ်ခု မမြင်ရတော့ဘူး။ ကျွန်မတို့ [ကျွန်မနဲ့ ကျွန်မ အမျိုးသား] အသင်း အုပ်ဆရာတော် ဦး အ--- နဲ့ ဒီပြဿနာအတွက် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခဲ့တယ်။ ကျွန်မ အမျိုးသားကို ကျွန်မပြောတယ် 'ဆရာဝန်က ကျွန်မတို့ သမီးရဲ့မျက်လုံးမှာ ရှိတဲ့ ကျည်ဆံ အစအနကို မထုတ်ပစ်ခဲ့ဘူး။ ပြီးတော့ ထိုင်းနိုင်ငံမှာရှိတဲ့ ဖိချနိုးလို့ဆေးရုံကို သွားပြရမယ်လို့ သူတို့က ပြောပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်မတို့က ထိုင်းလိုလဲ မပြောတတ်ဘူး။ ပိုက်ဆံလည်း မရှိဘူး။ ဒါကြောင့် ကျွန်မတို့ ဘယ်လိုလုပ်ကြမလဲ။ ကျွန်မတို့အတွက် အသင်းအုပ်ဆရာတော် ဦး အ--- က ရန်ကုန်မှာ ရှိတဲ့ ဆရာဝန် ဖ--- နဲ့ ဆက်သွယ် ပေးခဲ့တယ်။ ဆရာဝန် ဖ--- က ကျွန်မတို့အတွက် စီစဉ်ပေးမယ်လို့ ပြောတယ်။ သူ [ဆရာဝန် ဖ---] ကပြောတယ် 'သမီး ကုသမှုကုန်ကျစရိတ်က သိန်း ၅၀ ကုန်ကျပါမယ် [ကုန်ကျစရိတ်က အရမ်းများပါတယ်]။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ရန်ကုန်မှာ ရှိတဲ့ သူ့ရဲ့ ဆေးရုံက ပုဂ္ဂလိကဆေးရုံ ဖြစ်လို့ပဲ'။ ဒါကြောင့်ကျွန်မ အမျိုးသားကို ကျွန်မမေးလိုက်တယ်၊ သိန်း ၅၀ ကုန်ကျမယ်တဲ့။ အခု ကျွန်မတို့ ဘယ်လိုလုပ်ကြမလဲ။ သူက 'ကျွန်တော်တို့ ဘာမှမလုပ်နိုင်ဘူး [ကုန်ကျစရိတ်မပေးနိုင်ဘူး] ဒါကြောင့် သူမကို ဒီလိုပဲ ထားလိုက်ရတော့မယ်လို့' ပြန်ပြောပါတယ်။

နော်ဂ--- (မ၊ ၅၀ နှစ်)၊ ဒ--- ရွာ၊ ကော့ကရိတ်မြို့နယ်၊ ဒူးပလာယာခရိုင် (၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလတွင် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သည်။)

ထိုအပြင် ကော့ကရိတ်မြို့နယ်အတွင်း ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော တိုက်ပွဲ၏ နောက်ဆက်တွဲကြောင့် ရွာသားတွေရဲ့ လွတ်လပ်စွာ သွားလာလှုပ်ရှားခွင့်ကို တင်းကျပ်စေခဲ့သည်ဟု ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ ကွင်းဆင်းလုပ်သားမှ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သော ကော့ကရိတ်မြို့နယ်မှ ရွာသားတစ်ဦးက တင်ပြခဲ့ပါသည်။ ထိုမျှမက ရွာသူရွာသားများသည် နယ်ခြားစောင့်တပ် (BGF) မှ ခြိမ်းခြောက်သည့် သဘောဖြင့် ၎င်းတို့ ရွာမှ ထွက်ပြေးရန် အမိန့်ပေးခံခဲ့ရပါသည်။

“ရွာသားများအားလုံး ရွာထဲမှာပဲ နေကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ကို ရွာကနေ ထွက်ပြေးခွင့် မပြုကြဘူး။ သူတို့ (BGF) က ကျွန်တော်တို့ ထွက်ပြေးလို့ရှိရင် ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အိမ်ကို မီးရှို့ပစ်မယ်လို့ ခြိမ်းခြောက်ခဲ့တယ်။ နောက်နောင်တွင်မှာလည်း ကျွန်တော်တို့ကို ဒီလိုပဲ ဆက်ပြီး ပြောဆိုမယ်ဆိုရင် သူတို့စကားကို ကျွန်တော်တို့ နားထောင်တော့မှာ မဟုတ်တော့ဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လည်းဆိုတော့ သူတို့က ရွာသားတွေဆီကိုပဲ သေနတ်ပစ်နေတာကို မြင်တွေ့နေရတယ်။ သူတို့ရဲ့ရန်သူ (တစ်ခြားလက်နက်ကိုတပ်ဖွဲ့) တွေဆီကို မပစ်ကြဘူး။”

စောအ--- (ကျား၊ အသက်မသိ)၊ ဘ--- ရွာ၊ ကော့ကရိတ်မြို့နယ်၊ ဒူးပလာယာခရိုင် (၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သည်။)

ထို့ကြောင့် ရွာသားများ အထူးသဖြင့် စစ်ရေးစစ်ဒဏ်ကိုရင်ဆိုင်ခံစားခဲ့ကြသောသူများသည် တစ်နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးအပေါ် အယုံအကြည်မရှိတော့ပဲ တစ်နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီမှု လက်မှတ်ရေးထိုးပြီးနောက်ပိုင်း အဘယ်ကြောင့် စစ်ရေးလှုပ်ရှားမှုနှင့် တိုက်ပွဲများ ဆက်လက် ဖြစ်ပွားရပါသနည်းဟု မေးခွန်းထုတ်လာကြပါသည်။ ထို့အပြင် ရွာသူရွာသားများသည် ၎င်းတို့၏ အနာဂတ် သာယာဝပြောမှု၊ လွတ်လပ်စွာ သွားလာလှုပ်ရှားနိုင်မှုနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုမှုများအပေါ် အလွန်ပင် စိုးရိမ်ပူပန်နေကြရပါသည်။

ပထမပုံသည် ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ ကွင်းဆင်းလုပ်သားတစ်ဦးမှ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ၊ ၂၂ ရက်နေ့၊ ကော့ကရိတ်မြို့နယ်၊ ဒူးပလာယာခရိုင်တွင် ရိုက်ယူခဲ့ပါသည်။ တပ်မတော် ခြေမြန်တပ်ရင်း (ခမရ) အမှတ် (၅၉၁) မှ ဒူးပလာယာခရိုင်၊ ကြာအင်းဆိပ်ကြီး မြို့နယ်ရှိ ၈--- ရွာသို့ စစ်ရေးလှုပ်ရှားရန်အတွက် ခရီးထွက်နေသည့် ပုံဖြစ်ပါသည်။ ခမရ အမှတ် (၅၉၁) အား ကြီးကြပ်ဦးဆောင်သူမှာ ဗိုလ်မှူးကျော်မျိုးအောင် ဖြစ်ပါသည်။ ခမရ အမှတ် (၅၉၁) တွင် တပ်မတော်စစ်သား ၁၇ ဦး ရှိပါသည်။ လမ်းပြပေးသည့်ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဘုရားသုံးဆူရှိ KNU ဆက်ဆံရေးရုံးမှ ဗိုလ်မှူး ထဲလ်နေ ဖြစ်ပါသည်။ သူသည်လည်းပဲ KNU ဆက်ဆံရေးရုံး၏ ဒုဗိုလ်မှူးကြီး တစ်ဦး ဖြစ်ပါသည်။ [ခါတ်ပုံ- KHRG]

ဒုတိယပုံသည် ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့ဝင်၏ ကွင်းဆင်းလုပ်သားတစ်ဦးမှ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ၊ ၂၄ ရက်နေ့၊ ဒူးပလာယာခရိုင်၊ ဝင်းရေးမြို့နယ်ရှိ အနန်းကွင်းရွာတွင် ရိုက်ကူးခဲ့ပြီး စစ်ကား ၅ စီးနှင့် တပ်မတော်စစ်ကြောင်းစီးနင်းသည့် မော်တော်ကား ၂ စီး ဘုန်းကြီးကျောင်းဝင်းအတွင်း ရပ်ထားသောပုံဖြစ်ပါသည်။ သူတို့၏ စစ်ရေးဗျူဟာပြောင်းလဲရန် လာရောက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သာမန် [အရပ်သားစီး] မော်တော်ကားနှစ်စီးသည် ရိက္ခာများ သယ်ဆောင်နေပါသည်။ ၎င်းမော်တော်ကားများအား သံဖြူရေရပ်မြို့မှ ခေါ်ဆောင်လာခဲ့ပုံ ရပါသည်။ မဲကနယ် (ကျေးရွာ) မှ အခြေစိုက်ထားသော စစ်နည်းဗျူဟာဌာနချုပ်နှင့် စစ်ဆင်ရေးအတွက် ပြောင်းလဲ အခြေစိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ [ခါတ်ပုံ- KHRG]

တတိယပုံသည် ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ ကွင်းဆင်းလုပ်သားတစ်ဦးမှ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ရိုက်ကူးခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလအတွင်း ဒူးပလာယာခရိုင်၊ ကော့ကရိတ်မြို့နယ်၊ ကောင်းမှုရွာတွင် DKBA (နားမကြားအဖွဲ့) နှင့် နယ်ခြားစောင့်တပ် အကြား ဖြစ်ပွားခဲ့သော တိုက်ပွဲကြောင့် မပေါက်ကွဲပဲ ကျန်ရှိခဲ့သည့် တပ်မတော်၏ ရော့ကက်ကျည်ဆံ (RPG) ပုံဖြစ်ပါသည်။ [ခါတ်ပုံ- KHRG]

နောက်ဆုံးပုံကို ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ၊ ၁ ရက်နေ့၊ ဒူးပလာယာခရိုင်၊ ကော့ကရိတ်မြို့နယ်ရှိ ၈--- ရွာတွင် ရိုက်ကူးခဲ့ပါသည်။ ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ ကွင်းဆင်းလုပ်သားတစ်ဦးမှ အမျိုးသမီးတစ်ဦးအား သူမရွာတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော သူမ၏ ခင်ပွန်း၊ သူမသမီးနှင့် သူမကိုယ်တိုင်အား ထိခိုက်ဒဏ်ရာရစေခဲ့သည့် DKBA နားမကြားအဖွဲ့နှင့် နယ်ခြားစောင့်တပ် BGF အကြား တိုက်ပွဲအကြောင်းကို တွေ့ဆုံမေးမြန်းသည့် ပုံဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ၊ ၄ရက်နေ့၊ ညနေ ၅ နာရီ အချိန်ခန့်တွင် ၈--- ရွာ၌ တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားခဲ့ပါသည်။ အမြောက် ကျည်ဆံ အစအနများသည် နော်လ---၊ သူမ၏ခင်ပွန်း (စော မ---) နှင့် နော်န--- အမည်ရှိ သူမ၏ သမီးတို့အား ထိခိုက်ခဲ့ပါသည်။ ကျည်ဆံ အစအနသည် နော်န--- ၏ မျက်လုံးအား ထိခိုက်ခဲ့ပြီး သူမ ဘာတစ်ခုမှ မမြင်ရတော့ပေ။ တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားသည့် အချိန်အတွင်း အပြင်ထွက်ခဲ့မိသော နော်အ--- အမည်ရှိ ကိုယ်ဝန်ဆောင်အမျိုးသမီးတစ်ဦးလည်း ထိခိုက်ဒဏ်ရာ ရရှိခဲ့ပါသည်။ [ခါတ်ပုံ- KHRG]

KNLA တပ်ဖွဲ့အပေါ် ရွာသားများ၏ ယုံကြည်မှု ပျောက်ဆုံးခြင်း

KNLA တပ်ဖွဲ့အတွက် တစ်နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီမှုတွင် ချမှတ်ထားသော လိုက်နာရမည့် ကတိကျင့်ဝတ် အများအပြားရှိပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ ပြည်သူများအပေါ် ကောင်းမွန်သော ဆက်ဆံရေး ထားရှိခြင်း၊ ကူညီပေးခြင်း၊ အကာအကွယ်ပေးခြင်းနှင့် ၎င်းတို့အတွက် ရပ်တည်ပေးခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်သူများနှင့် ကောင်းမွန်သောဆက်ဆံရေး ရှိခြင်းသည် လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များအားလုံးအတွက် အရေးကြီးပြီး လိုက်နာရန် လိုအပ်သည့် အချက်တစ်ချက် ဖြစ်ပါသည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ အစီရင်ခံစာအများအပြားတွင် ပြည်သူနှင့် လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ ဆိုးရွားသော ဆက်ဆံရေးရှိကြောင်း ရွာသားများမှ တင်ပြကြပါသည်။ အကြောင်းမှာ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များသည် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ ဆက်လက်ကျူးလွန်ကြပြီး ၎င်းတို့၏ ဩဇာအာဏာများကို အလွဲသုံးစား ပြုကြပါသည်။ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့နှင့် ပြည်သူများအကြား ဆက်ဆံရေး ကောင်းမွန်လာစေရန် တစ်နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး၏ ကျင့်ဝတ်များမှ ပြုလုပ်ပေးနေသည့် တိုင်အောင် ကရင်ရွာသားအချို့သည် ကရင်လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များအပေါ် တစ်နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး ပြုလုပ်ပြီးနောက်ပိုင်း ယုံကြည်မှု မရှိတော့ပေ။ ဥပမာ ဝင်းရေးမြို့နယ်ရှိ အနန်းကွင်းရွာတွင် KNLA စစ်ဆေးရေးဂိတ် အရာရှိတစ်ဦးနှင့် စီးပွားရေးသမားတစ်ဦးတို့သည် အကျိုးတူ ပူးပေါင်း လုပ်ဆောင်ကြပြီး ထိုသူတို့၏ ကိုယ်ကျိုးစီးပွားအတွက် ရွာသားများအပေါ် အမြတ်ထုတ်ယူကြပါသည်။ ၎င်းတို့ လုပ်ဆောင်သည့်အရာမှာ သဲများနှင့် ကျောက်တုံးများအား မြေပေါ်မှ ရွှေ့ယူကာ ရွာသားများက ထိုအရာများ လိုအပ်သောအခါ ၎င်းတို့ (KNLA အရာရှိနှင့် စီးပွားရေးသမား) ထံမှ ပြန်လည် ဝယ်ယူခဲ့ရပါသည်။ ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ ကွင်းဆင်းလုပ်သားတစ်ဦးမှ တင်ပြချက်အရ ရွာသားတစ်ဦးအား မေးမြန်းခဲ့သည့်အခါမှာ

“သူတို့ [KNLA စစ်သား] တွေဟာ ကရင်သမိုင်းကြောင်းကို [၎င်းတို့ရဲ့လုပ်ရပ်ကြောင့်] နာမည်ဆိုး ပေးနေတာလား။ ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် ရွာသားတွေက ဒီအကြောင်းကို KNLA တွေ သိအောင် မပြောပြရဲကြဘူး။ ရွာသားတစ်ဦး ပြောပြချက်အရ အဲ့ဒီ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ (KNLA) ဟာ ကရင်လူမျိုးတွေကို ကူညီပေးခဲ့ဖူးတယ်။ အခု လူတွေကို နှိပ်စက်နေကြတယ် [[ပြဿနာဖြစ်စေတယ်]]။ ဘာကြောင့် ဒီလို လုပ်နေရပါသလဲ။ ခင်ဗျားတို့ [KNLA] တွေ ကျွန်တော်တို့ရွာသားတွေကို မကူညီနိုင်ရင် ဒုက္ခမပေးကြပါနဲ့။

ဒူးပလာယာခရိုင်၊ ဝင်းရေး မြို့နယ်ရှိ ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ ကွင်းဆင်းလုပ်သားတစ်ဦးမှ ရေးသားထားသော ဒေသတွင်း နောက်ဆုံးရအခြေအနေတင်ပြချက် အစီရင်ခံစာ (၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။)

ထို့ကြောင့် အထက်မှ တင်ပြခဲ့သော သတင်းအချက်အလက်များအရ ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် တစ်နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီမှု လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ပြီးသော်လည်း ၂၀၁၆ ခုနှစ်အတောအတွင်းအထိ အောက်ခြေတွင် ကတိကျင့်ဝတ်များ ထိရောက်စွာ လိုက်နာမှုမရှိကြောင်း ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့မှ ရှုမြင်သုံးသပ်မိပါသည်။ ဒူးပလာယာခရိုင်တစ်ဝှမ်းတွင် တပ်မတော် စစ်ရေးလှုပ်ရှားမှုများ ပြန်လည်အသက်ဝင်လာခဲ့ပြီး တပ်မတော်မှ အရှေ့တန်းတွင် လှုပ်ရှားစဉ် ရွာသားများကို လူသားအကာအရံအဖြစ် အသုံးပြုခဲ့ခြင်းသည့် ကြီးမားသော စိုးရိမ်ကြောက်ကြမှုတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ကော့ကရိတ်မြို့နယ်အတွင်း နယ်ခြားစောင့်တပ် (BGF) နှင့် DKBA (ခွဲထွက်အဖွဲ့) အကြား တိုက်ပွဲများ မကြာခဏဖြစ်ပွားခြင်း၊ ဝင်းရေးမြို့နယ်နှင့် ကော့ကရိတ်မြို့နယ်အတွင်း KNLA မှ အာဏာအလွဲသုံးစား

ပြခြင်းနှင့် တပ်သားသစ် အတင်းအဓမ္မစုဆောင်းခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုအချက်များအား ပေါင်းစပ်လိုက်သောအခါ စစ်ရေးအခြေအနေ တည်ငြိမ်မှုမရှိခြင်းနှင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး၏ ညံ့ဖျင်းသော ရလဒ်ကို ပြသသွားပါသည်။ ဤအကြောင်းအရာများသည် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီမှုအား ထိရောက်စွာ စောင့်ကြည့်စစ်ရေးရမည်ဖြစ်ပြီး ဖြစ်ပေါ်လာသော ကိစ္စပြဿနာများကို အလျဉ်းသင့်သလို ကိုင်တွယ် ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ကြောင်း မီးမောင်းထိုး ပြနေပါသည်။ သို့မှသာလျှင် စစ်မှန်သော ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် တည်ငြိမ်မှုများ ပေါ်ထွက်လာမည်ဖြစ်ပြီး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော နိုင်ငံတော်ကြီးဆီသို့ အဆင်ချောမွေ့စွာ ဆက်လက် လျှောက်လှမ်းနိုင်သလို ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲပြီး ငြိမ်းချမ်းသော ဒီမိုကရေစီလည်း ရရှိသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

အကြမ်းဖက်မှု နှင့် အဓမ္မပြုကျင့်မှု

၂၀၁၆ ခုနှစ်အတွင်း ဒူးပလာယာခရိုင်တွင် အဓမ္မပြုကျင့်မှု၊ လူသတ်မှု နှင့် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှု ကဲ့သို့သော အကြမ်းဖက်မှုများ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေသည်ကို ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့မှ တွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။ ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့မှ ကော့ကရိတ်မြို့နယ်အတွင်း အမျိုးသမီးများ မုဒိန်းကျင့်ခံရပြီး သတ်ဖြတ်ခံရသည့် အမှုနှစ်ခုကို ဖော်ပြသည့် အစီရင်ခံစာ ၂ ခု ရရှိခဲ့ပြီး နို့တာခေါ်ကျေးရွာအုပ်စု၊ ကြာအင်းဆိပ်ကြီးမြို့နယ်အတွင်း ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်သည့် အမှုကို ဖော်ပြသည့် အစီရင်ခံစာတစ်ခု ရရှိခဲ့ပါသည်။ ကော့ကရိတ်မြို့နယ်ရှိ ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ ကွင်းဆင်းလုပ်သားတစ်ဦးမှ ပေးပို့ထားသော ဒေသတွင်း နောက်ဆုံးရအခြေအနေ တင်ပြချက် အစီရင်ခံစာတစ်ခုမှ ဖော်ပြချက်အရ ၁--- ရွာမှ အသက် ၁၇ အရွယ်ရှိ အမျိုးသမီးငယ်တစ်ဦးသည် ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ မတ်လ၊ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ဗမာ အမျိုးသားတစ်ဦး၏ မုဒိန်းကျင့်သတ်ဖြတ်မှုကို ခံခဲ့ရပါသည်။ ရွာသားများမှ တင်ပြချက်အရ တရားခံသည် အဓမ္မပြုကျင့်မှုနှင့် လူသတ်မှုကို ကျူးလွန်သည့်အချိန်တွင် ယာဘ မူးယစ်ဆေးဝါး သုံးစွဲထားကြောင်း သိရှိရပါသည်။ အဆိုပါ တရားခံသည် မြန်မာ့ရဲတပ်ဖွဲ့မှ ဖမ်းဆီးထားပြီး ကော့ကရိတ်မြို့နယ်ရှိ အကျဉ်းထောင်တွင် ထိန်းသိမ်းထားပါသည်။ ကော့ကရိတ်မြို့နယ်ရှိ ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ ကွင်းဆင်းလုပ်သားတစ်ဦး၏ တင်ပြချက်အရ နောက်ပိုင်းတွင် တရားခံအား မော်လမြိုင်မြို့ရှိ အကျဉ်းထောင်သို့ ပို့လိုက်ပါသည်။ မုဒိန်းကျင့် သတ်ဖြတ်ခံရသည့် အမျိုးသမီးငယ်၏ မိသားစုအတွက် မည့်သည့် လျော်ကြေးငွေ တစ်စုံတစ်ရာမှ မရရှိပေ။

ထို့နည်းတူ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ၊ ၂၃ ရက်နေ့တွင် အခြားဆိုးရွားရက်စက်သည့် မုဒိန်းကျင့် သတ်ဖြတ်မှုတစ်ခုလည်း ကော့ကရိတ်မြို့နယ်၊ မိနန်းအပ် ကျေးရွာအုပ်စု၊ လ--- ရွာတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့ပါသည်။ အသက် ၁၆ နှစ်အရွယ်ရှိ အမျိုးသမီးငယ်တစ်ဦးသည် သူမ၏ ကွမ်းခြံအတွင်း ကွမ်းသီးကောက်နေစဉ် အသက် ၃၃ နှစ်အရွယ်ရှိ နေနိုင်ဦး အမည်ရှိ အမျိုးသားတစ်ဦးမှ သူမအား မုဒိန်းကျင့်ပြီး ခါးဖြင့် ထိုးသတ်ခဲ့ပါသည်။ ရွာသူရွာသားများမှ ထိုအမှုအား တင်ပြခဲ့ပြီး မြန်မာ့ရဲတပ်ဖွဲ့မှ စုံစမ်းစစ်ဆေးသောအခါ ပြစ်မှုကျူးလွန်သော တရားခံသည် ယာဘ မူးယစ်ဆေးသုံးစွဲထားကြောင်း ပေါ်ထွက်လာပါသည်။ အခင်းဖြစ်ပွားသည့် နေရာအနီးတွင် ယာဘသုံးစွဲရာ၌ အသုံးပြုသော ပိုက်နှင့်စီးကရက်ဘူးခွံ၏ ဖြူရောင် အလူမီနီယမ်စက္ကူဖြင့် ပြုလုပ်ထားသောခွက် စသည့် သက်သေခံပစ္စည်းများကို ရှာဖွေတွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။ သူမ မုဒိန်းကျင့်ခံရကြောင်းကို ထင်ရှားစေသည့် အချက်မှာ သူမ ခန္ဓာကိုယ်အောက်ပိုင်းတွင် အတွင်းခံနှင့် ထမိန် များ မရှိတော့သည့် သက်သေအထောက်အထားပင် ဖြစ်ပါသည်။

၂၀၁၆ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ၊ ၁၂ ရက်နေ့တွင်မှာလည်း အကြမ်းဖက်ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုတစ်ခု နို့တာခေါ် ကျေးရွာအုပ်စု၊ ကြာအင်းဆိပ်ကြီးမြို့နယ်၊ ဒူးပလာယာခရိုင်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့ပါသည်။ တ--- မြို့နှင့်နီးသော ၁၉ မိုင်ရွာ မှ စော ထ--- အမည်ရှိ ရွာသား တစ်ဦးသည် သူ၏ ၀၉ ဥယျာဉ်ခြံတွင် အလုပ်လုပ်နေစဉ် အမည်မသိ အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ဖြစ်သော စစ်ယူနီဖောင်းဝတ်ဆင်ထားသည့် လူသုံးဦး၏ ရိုက်နှက်ခြင်းကို ခံခဲ့ရပါသည်။ အဆိုပါ လူသုံးဦးသည် AK 47 သေနတ်ကိုင်ဆောင်ထားပြီး စောထ--- အား မြေပြင်သို့ တွန်းလှဲကာ လက်သီးဖြင့် ထိုးခဲ့ပါသည်။ ထိုနောက် သူ၏ ယောက်ကွမ နေသည့် နေရာကို မေးမြန်းပါသည်။ သူ၏ ယောက်ကွမသည် တ--- မြို့တွင် ရှိနေကြောင်း ပြောပြသောအခါ ဆိုပါလူသုံးဦးမှ သူ့အား ဆက်လက်၍ အကြမ်းဖက်စွာ နှိပ်စက်နေပါတော့သည်။ သူ၏ နောက်ကြောကို သေနတ်ဒင်ဖြင့် သုံးချက်ရိုက်ပြီး၊ သူ၏မျက်နှာအား လက်သီးဖြင့် နှစ်ချက်ထိုးခဲ့သည်သာမက ပြင်းထန်စွာ ပါးရိုက်ခဲ့ပါသည်။ သူ၏ ယောက်ကွမနှင့် ဤလူသုံးဦးကြားတွင် ပြဿနာတစ်စုံတစ်ရာ ရှိမည်ဖြစ်သော်လည်း သူ့အား ဘာကြောင့် ရိုက်နှက်သည်ကို စဉ်းစား၍ မရပဲ ဖြစ်နေပါသည်။ ရွာသားများမှ တင်ပြချက်အရ ၎င်းအခင်းဖြစ်ပွားသည့် နေရာ အနီးတစ်ဝိုက်တွင် လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ နှစ်ဖွဲ့သာ တည်ရှိနေပါသည်။ ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ ကွင်းဆင်းလုပ်သားမှ ရွာသားများအား အဆိုပါပြစ်မှုကျူးလွန်ခဲ့သော တရားခံသည် မည်သူဖြစ်ကြောင်း မေးမြန်းသောအခါ ရွာသားများကလည်း DKBA မှဖြစ်ပါသလား၊ BGF အဖွဲ့မှ ဖြစ်ပါသလား သို့မဟုတ် အခြားတစ်ဖွဲ့ ဖြစ်ပါသလား ဆိုတာကို သေသေချာချာ မသိနိုင်ပေ။

ဒူးပလာယာခရိုင်အတွင်း ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေသော ဤအကြမ်းဖက်မှုများသည် ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ လူ့အခွင့်အရေးအခြေအနေ မှတ်တမ်းပြုစုသည့် အစီရင်ခံစာများတွင် နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်းမှတ်တမ်းတင်ထားပါသည်။ အဆိုပါ အကြမ်းဖက်မှုများသည် ဒူးပလာယာခရိုင်အတွင်းရှိ မြို့နယ်အားလုံးတွင် ယခင်နှစ်တွင်လိုပင် မဖြစ်ပွားခဲ့သည့်တိုင်အောင် ၂၀၁၆ ခုနှစ်အတွင်း မြို့နယ်နှစ်ခုတွင် ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ အကြမ်းဖက်မှုများနှင့် ကြုံတွေ့ရသည့်အခါ အမှုအား စုံစမ်းစစ်ရာတွင်သော်လည်းကောင်း၊ တရားရုံးသို့ တင်ပြရာတွင်သော်လည်းကောင်း ရွာသားများသည် တရားမျှတမှု နည်းပါးခြင်းနှင့် ရင်ဆိုင်နေရဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ဤသည်မှာ ရွာသားများအတွက် ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့ ကဲ့သို့သော အဖွဲ့အစည်းများမှ လူ့အခွင့်အရေး ဆိုင်ရာနှင့် ချိုးဖောက်မှုဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာများအပေါ် ဗဟုသုတများ၊ သိရှိနားလည်မှုများ ပိုမိုတိုးပွားလာစေရန်အတွက် လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်ကြောင်း မီးမောင်းထိုးပြနေပါသည်။ ထိုမှသာလျှင် ရွာသားများသည် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများနှင့် ကြုံတွေ့ရသည့်အခါ မိမိကိုယ်ကို မည်သို့ ကာကွယ်ရမည်ကို သိရှိနားလည်သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

မူးယစ်ဆေးဝါးဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာများ

ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့မှ မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် ပတ်သက်သည့် အစီရင်ခံစာ တော်တော်များများကို ယခင်ကတည်းကပင် ထုတ်ဝေခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ယာဘ မူးယစ်ဆေးသည် ဒေသခံ လူမှုအသိုင်းအဝန်းအပေါ် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှု တွင်ကျယ်စွာ ရှိနေသော တစ်ခုတည်းသော မူးယစ်ဆေးဝါးဖြစ်ပါသည်။ ဤမူးယစ်ဆေးဝါးပြဿနာသည် ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ မှတ်တမ်းပြုစုသည့် ဧရိယာအတွင်းရှိ အထူးသဖြင့် ခရိုင်လေးခုဖြစ်သော တောင်ငူခရိုင်၊ ဖာပွန်ခရိုင်၊ ဒူးပလာယာခရိုင်နှင့် ဖားအံခရိုင်များတွင် ၂၀၁၂ ခုနှစ် ပဏာမ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး ပြုလုပ်ပြီးကတည်းက များပြားစွာ ပေါ်ထွက်လာခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၂၀၁၆ ခုနှစ် မှတ်တမ်းပြုစုသည့် ကာလအတွင်း ဒေသတွင်း နောက်ဆုံးရအခြေအနေတင်ပြသည့် အစီရင်ခံစာများအရ ယာဘမူးယစ်ဆေးသည် ဒေသခံရွာသူရွာသားများအတွက် စိုးရိမ်ဖွယ်ရာအရှိဆုံး ပြဿနာ

တစ်ခုဖြစ်ကြောင်း ဒူးပလာယာခရိုင် အတွင်းရှိ ရွာသားများက တင်ပြကြပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ယာဘမူးယစ်ဆေးသုံးစွဲခြင်းသည် ဒေသခံ ရွာသူရွာသားများအပေါ် များစွာသော နောက်ဆက်တွဲဆိုးကျိုးများ ဖြစ်ပေါ်စေသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ယာဘမူးယစ်ဆေးနှင့် ဆက်စပ်ပြီး ကျူးလွန်သော အကြမ်းဖက်မှုနှင့် လူသတ်မှု ကဲ့သို့သော ရာဇဝတ်မှုများသည် တိုးပွားစွာ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိပြီး ဒေသခံများ၏ လုံခြုံရေးအား ထိခိုက်နေသည်ကို ဒေသအတွင်းရှိ လူမှုအသိုင်းအဝန်းများမှ ရှုမြင်နေပါသည်။ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းအတွင်း ယာဘမူးဆေး အလွယ်တကူ ရရှိနိုင်မှုကြောင့် လူမှုရေးပြဿနာများ များပြားစွာ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း ရွာသူရွာသားအချို့မှ တင်ပြလာပါသည်။ ဒူးပလာယာခရိုင်အတွင်းရှိ မြို့နယ်အားလုံးတွင် ယာဘမူးယစ်ဆေး တရားမဝင် ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှု လျှင်မြန်စွာ များပြားလာသောကြောင့် လူမှုရေး ပြဿနာကဲ့သို့သော နောက်ဆက်တွဲဆိုးကျိုးများ ရှိလာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အိမ်ထောင်ရှိအမျိုးသမီးများ၊ ကလေးငယ်များ အပါအဝင် လူငယ်လူရွယ်များသည် ယာဘမူးယစ်ဆေး ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားသုံးစွဲမှုအပေါ် စွဲလမ်းသွားကြပြီး ၎င်းတို့၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအလုပ်နှင့် ပညာရေးများအား စိတ်ဝင်စားမှု မရှိတော့သောကြောင့် ၎င်းတို့၏ မိသားစုဝင်များအတွက် ဝန်ထုတ်ဝန်ပိုး ဖြစ်စေပါသည်။ ထို့ကြောင့် ရွာသားများသည် ၎င်းတို့၏ အနာဂတ် မျိုးဆက်သစ်အတွက် အလွန်ပင် စိုးရိမ်ပူပန်နေကြရပါသည်။ ဤယာဘမူးယစ်ဆေး ပြဿနာသည် လူမှုအသိုင်းအဝန်းအတွင်း တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးကို ခြိမ်းခြောက်နေပါသည်။ KNU အုပ်ချုပ်ရေးဝန်ကြီးဌာန ကဲ့သို့သော ဒေသခံအာဏာပိုင်များနှင့် မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ ကဲ့သို့သော အခြားအာဏာပိုင်များသည် ဤမူးယစ်ဆေး ပြဿနာအား ကြီးစားပြီး ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းနေပါသော်လည်း အဆိုပါ မူးယစ်ဆေးပြဿနာကို လုံးဝ ပပျောက်သွားအောင် မစွမ်းဆောင်နိုင်ကြပေ။ ထို့အပြင် ကျိုးဒီးမြို့နယ်၊ ဝင်းရေးမြို့နယ်နှင့် ကော့ကရိတ်မြို့နယ် များအတွင်းရှိ ရွာသူရွာသားအချို့သည် ယာဘမူးယစ်ဆေး ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှုတွင် ပါဝင်လုပ်ဆောင်လာကြပါသည်။ အကြောင်းမှာ ဤအလုပ်သည် အခြား သာမန်အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း အလုပ်များထက် များပြားစွာ ဝင်ငွေရရှိနေခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ လုပ်ဆောင်ရာမှာလည်း ယာဘမူးယစ်ဆေး ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှုသည် တရားမဝင်ဖြစ်သည်နှင့်အညီ ၎င်းတို့ ရရှိသည့် ဝင်ငွေအပေါ် အခွန်ပေးဆောင်စရာ မလိုပေ။

ဤပုံကို ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ၊ ၁၀ ရက်နေ့၊ မဲကသာကျေးရွာအုပ်စု၊ ဝင်းရေးမြို့နယ်၊ ဒူးပလာယာခရိုင်တွင် ရိုက်ကူးခဲ့ပြီး KNU နှင့် တပ်မတော် တပ်ရင်း အမှတ် (၁၆) မှ ဝင်းရေးမြို့နယ်ရှိ ပြည်သူ့လူထုများသိစေရန် ရည်ရွယ်ပြီး စိုက်ထူထားသော စိုင်းဘုတ်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါစိုင်းဘုတ်အတွင်း ပါရှိသည့် ထုတ်ပြန်ချက်မှာ KNU နှင့် တပ်မတော်မှ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ၊ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်ထားခြင်းဖြစ်ပြီး ထုတ်ပြန်ချက်မှ ရေးသားထားသော အကြောင်းအရာမှာမူ ဒေသခံများ၏ လုံခြုံရေးအတွက် တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေး အင်အားပိုမိုကောင်းမွန်လာအောင် လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်ကြောင်း ရှင်းပြထားပါသည်။ ထုတ်ပြန်ချက်မှ ကြေငြာထားသည်မှာ ဝင်းရေးမြို့နယ်သည် ငြိမ်းချမ်းပြီးတည်ငြိမ်ဟန်ရှိသော်လည်း တကယ့်လက်တွေ့တွင်မူ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး ပြုလုပ်ပြီးနောက်ပိုင်း စိန်ခေါ်မှုများစွာနှင့် ရင်ဆိုင်ရသော မြို့နယ်တစ်ခုပင် ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းမြို့နယ်ရင်ဆိုင်ရသည့် စိန်ခေါ်မှုများအထဲမှ မူးယစ်ဆေးဝါး သုံးစွဲမှုသည် ဒေသခံပြည်သူလူထု၏ ဘဝသာယာဝပြောမှုအတွက် အကြီးမားဆုံးသော ခြိမ်းခြောက်မှုတစ်ခု ဖြစ်နေပါသည်။ မူးယစ်ဆေးဝါး ပပျောက်လျော့ကျခြင်း မရှိသည့်အလျောက် KNU နှင့် မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရတို့သည် အတူတကွပူးပေါင်းပြီး မူးယစ်ဆေးဝါး လျော့နည်းပပျောက်ရန် ကြိုးစားဆောင်ရွက်နေကြပါသည်။ [ခါတ်ပုံ- KHRG]

ဒူးပလာယာခရိုင်အတွင်း ယာဘမူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲမှုနှင့် တရားမဝင် ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှု လျင်မြန်စွာ များပြားလာရသည့်အကြောင်းမှာ ဒေသခံရွာသားများအနေဖြင့် ယာဘမူးယစ်ဆေး တရားမဝင် ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားခြင်းအားဖြင့် ၎င်းတို့အတွက် လျင်မြန်စွာနှင့် လွယ်ကူစွာ ဝင်ငွေရှာနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် သုံးစွဲသူများအနေဖြင့်လည်း ဒေသအတွင်း လွယ်ကူစွာ ယာဘမူးယစ်ဆေး ရရှိနိုင်သည့်အတွက်ကြောင့် ၎င်းတို့အတွက် ဝယ်ယူသုံးစွဲနိုင်သည့် အခွင့်အလမ်း ပိုမိုများပြားလာစေပါသည်။ ယာဘမူးယစ်ဆေး များပြားလာရသည့် အဓိကအရင်းမြစ်သည် ဒေသတွင်း လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များထံမှာ ဖြန့်ဖြူးရောင်းချမှုဖြစ်ကြောင်း ရွာသားများက တင်ပြကြပါသည်။ ဒေသအတွင်း ယာဘမူးယစ်ဆေး ဝင်ရောက်လာအောင် မူးယစ်ဆေးဝါး ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားသူများက အဆိုပါလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များနှင့် အဆက်အသွယ် ရှိကြသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် ကရင်လူ့အခွင့်အရေး၏ ယခင်ထုတ်လွှင့်ခဲ့သော အစီရင်ခံစာတစ်ခုမှ တင်ပြချက်အရ ယာဘမူးယစ်ဆေး ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားသူအချို့မှာ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ၏ မိသားစုဝင်များ ဖြစ်ကြပါသည်။ သို့စေကာမူ ရွာသားများသည် မည်သည့် လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့မှ ယာဘမူးယစ်ဆေး ရောင်းဝယ်ဖြန့်ဖြူးကြောင်း တိကျစွာသိသော်ငြားလည်း ၎င်းတို့အတွက် တရားခံသည် မည်သူမည်ဝါဖြစ်ကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောကြားရန် အလွန်ပင် အန္တရာယ် ကြီးမားလှပေသည်။ အကြောင်းမှာ အဆိုပါလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များသည် ၎င်းတို့ မူးယစ်ဆေးဝါး ဖြန့်ဖြူး ရောင်းချသည့်အကြောင်းကို ရွာသားများမှ သက်ဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်များထံသို့ တင်ပြတိုင်ကြားခဲ့သည်ကို သိရှိခဲ့ပါက ရွာသားများအနေဖြင့် ကြီးမားသော ခြိမ်းခြောက်မှုများနှင့် ရင်ဆိုင်ခံရဖွယ် ရှိသည်သာမက အသတ်ခံရနိုင်ပါသည်။ ထိုမျှမက KNU ကဲ့သို့ ဒေသခံအာဏာပိုင်များအနေဖြင့်လည်း ဒေသအတွင်း မူးယစ်ဆေးဝါး ဝင်ရောက်မှုအား ရပ်တန့်အောင် မစွမ်းဆောင်နိုင်ကြပေ။ အကြောင်းမှာ ဒေသအတွင်း မူးယစ်ဆေး ဖြန့်ဖြူးရောင်းချသည့် လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များသည် ကရင်တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ ဖြစ်ကြသည့်အလျောက် KNU အဖို့ ၎င်းတို့အား ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်း မရှိချေ။ ဤသည်မှာ ယာဘမူးယစ်ဆေး လျော့ကျ ပပျောက်သွားအောင် ဆောင်ရွက်ရာတွင် အလွန်ခက်ခဲ ရှုပ်ထွေးသော အခြေအနေတစ်ရပ် ရှိနေကြောင်း မီးမောင်းထိုး ပြနေပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဒေသခံ ရွာသားများသည် မိမိတို့ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း အနေဖြင့် ဝင်ငွေရရှိဖို့ရာ ယာဘ မူးယစ်ဆေး ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှုကို ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ ပါဝင်လုပ်ဆောင်နေကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် ဩဇာအာဏာရှိသော လက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့များအနေဖြင့် ဥပဒေအရ ပိတ်ပင်ထားသော အဆိုပါရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှုကို ကျူးလွန်နေပါ သော်လည်း အပြစ်ဒဏ်မှ လွတ်မြောက်ရန် စီစဉ်လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်း ရှိသောကြောင့်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဒေသအတွင်း ယာဘမူးယစ်ဆေး ရောင်းဝယ်ဖြန့်ဖြူးမှုနှင့် သုံးစွဲမှု ဆက်လက် ကြီးမား များပြားလာခြင်းဖြစ်ပြီး ကျေးလက်နေ ရွာသားများ ဘဝသာယာဝပြောမှုအတွက်နှင့် ဒေသခံရွာသူရွာသားများ၏ အနာဂတ် မျိုးဆက်သစ်များအတွက် အထူးစိုးရိမ်ဖွယ်ရာ ဖြစ်စေပါသည်။

ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများနှင့် မြေယာအရေး

၂၀၁၂ ခုနှစ် ပဏာမအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး ပြုလုပ်ပြီးကတည်းက ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးစီမံကိန်းလုပ်ငန်းများသည် ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့ သတင်းစုဆောင်းရယူသည့် ခရိုင် ၇ ခုအတွင်းတွင် ကျယ်ပြန့်စွာ နေရာယူလာခဲ့ခြင်းကြောင့် နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ မှတ်တမ်းပြုစုသည့်ကာလအတွင်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးစီမံကိန်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များ ရရှိနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများ၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေး ကဲ့သို့သော အကြောင်းအရာများသည် ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ ဒေသတွင်း နောက်ဆုံးရအခြေအနေတင်ပြချက် အစီရင်ခံစာတွင် အစဉ်အမြဲ

ထုတ်ဝေလျက်ရှိပြီး ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့မှ ဆိုပါ အကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များ ရရှိသည့် အချိန်တိုင်းနှင့် အစီရင်ခံစာထုတ်လွှင့်သည့် အခါတိုင်း ၎င်းအကြောင်းအရာကိစ္စရပ်များအပေါ် အခြေအနေ မည်သို့ရှိသည်ကို စောင့်ကြည့်လေ့လာနိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ယခင်မှတ်တမ်းပြုစုသည့် နှစ်တွင်လိုပင် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများ ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိပြီး ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ မှတ်တမ်းပြုစုသည့်ကာလအတွင်း ဒူးပလာယာခရိုင်တွင် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးစီမံကိန်း လုပ်ငန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ကြီးမားသောပြောင်းလဲမှု မရှိပေ။ မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး စီမံကိန်းလုပ်ငန်းနှင့် ပတ်သက်သည့် အဓိကအကြောင်းအရာများကို ပြန်လည်တင်ပြရန် အလွန်ရေးကြီးပါသည်။ အကြောင်းမှာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကိစ္စများ ပြောဆိုရာတွင် ၎င်းတို့၏ ကောင်းကျိုး၊ ဆိုးကျိုး စသည့် သက်ရောက်မှုများသည် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေး အစသည့် အခန်းကဏ္ဍများအပေါ် ဆက်စပ်မှုရှိသောကြောင့်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ဒေသတွင်း နောက်ဆုံးရအခြေအနေတင်ပြချက် အစီရင်ခံစာ လေးခုအရ ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် မှတ်တမ်းပြုစုသည့် ကာလအတွင်း ဒူးပလာယာခရိုင်အတွင်းရှိ မြို့နယ်အားလုံးတွင် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးစီမံကိန်းလုပ်ငန်းများ ဖြစ်ပေါ်နေပါသည်။ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးနှင့် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး၊ အခြေခံတိုက်တာအဆောက်အအုံ၊ အခြေခံအိမ်သုံးပစ္စည်းထောက်ပံ့ပေးခြင်းများ စသည့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းများသည် ကော့ကရိတ်မြို့နယ်၊ ဝင်းရေးမြို့နယ်နှင့် ကျိုင်းတုံမြို့နယ်များတွင် အကောင်အထည်ဖော် လုပ်ဆောင်နေပါသည်။ အဆိုပါ ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းလုပ်ငန်းများကို အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်း (NGOs) များ၊ လူထုအခြေပြု အဖွဲ့အစည်း (CBOs) များ၊ ကုမ္ပဏီများ၊ KNU ကဲ့သို့ ဒေသခံအာဏာပိုင်များနှင့် အစိုးရဝန်းထမ်းများမှ ဦးစီးဦးဆောင်ပြု၍ အကောင်အထည်ဖော် လုပ်ဆောင်နေကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ လျှပ်စစ်မီး ရရှိရေးအတွက် ဆိုလာပြားကဲ့သို့ အခြေခံအိမ်သုံးပစ္စည်းများ ထောက်ပံ့ပေးခြင်းနှင့် သောက်သုံးရေထောက်ပံ့ပေးခြင်းများသည် ဒေသခံ ပြည်လူထုအတွက် အကျိုးပြုစေပြီး ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် များစွာ ထောက်အကူဖြစ်စေပါသည်။

သို့သော် ကြီးမားသော လမ်း၊ တံတား ဆောက်လုပ်ခြင်းနှင့် အခြေခံအဆောက်အအုံများဖြစ်သည့် ကျောင်း၊ ဆေးရုံဆေးခန်းနှင့် စာကြည့်တိုက်များသည် ဒေသခံရွာသားများအတွက် ကောင်းကျိုးဖြစ်စေသလို ဆိုးကျိုးလည်း ဖြစ်စေပါသည်။ အကြောင်းမှာ အခြေခံအဆောက်အအုံများဖြစ်သည့် ဆေးပေးခန်းနှင့် စာကြည့်တိုက်များသည် အဆောက်အအုံအခါသာ တည်ဆောက်ထားပြီး ဖွင့်လှစ်မှု သို့မဟုတ် ထိန်းသိမ်းကြည့်ရှုထားမှု မရှိခြင်းနှင့် အဆိုပါဝန်ဆောင်မှုများအား အချို့သော ပြည်သူလူထုများအတွက် အပြည့်အဝ မရယူနိုင်ကြပေ။ ထို့အပြင် လမ်း၊ တံတားဆောက်လုပ်ခြင်းများသည် ကြီးမားသော ဆိုးကျိုးများ ဖြစ်သည့် ဒေသခံတို့၏ မြေယာနှင့် စိုက်ပျိုးပင်များ ပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ လမ်းဆောက်လုပ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သော မြေယာနှင့် စိုက်ပျိုးပင်များ ထိခိုက်ပျက်စီးမှုအပေါ် ရွာသားများက ကွဲပြားသော အမြင်အမျိုးမျိုး ဖြစ်နေသည်ကို အောက်ဖော်ပြပါ တင်ပြချက်များအရ သိမြင်နိုင်ပါသည်။

လမ်းဆောက်လုပ်ခြင်းကြောင့် ဆိုးကျိုးများ ဖြစ်ပေါ်ပေမယ့်လည်း ကြာအင်းဆိပ်ကြီးမြို့နယ်မှ ရွာသူတစ်ဦးမှာမူ ၎င်းလမ်းဆောက်လုပ်ခြင်းအပေါ် ကောင်းသောအမြင်ရှိနေဆဲပင် ဖြစ်ပါသည်။

"လမ်းတွေကောင်းသွားရင် ကျွန်မတို့ ခရီးသွားလာလို့ ရပြီးပေါ့။ ကျွန်မရဲ့ စိုက်ပျိုးပင်တွေ ထိခိုက်ပျက်စီးသွားပေမယ့်လည်း ကျွန်မစိတ်မရှိပါဘူး။ သူတို့ကို ကျွန်မ နောက်တစ်ကြိမ် ထပ်စိုက်လိုက်မယ်။"

ဒူးပလာယာခရိုင်၊ ကြာအင်းဆိပ်ကြီးမြို့နယ်ရှိ ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ ကွင်းဆင်းလုပ်သားတစ်ဦးမှ ရေးသားထားသော ဒေသတွင်း နောက်ဆုံးရအခြေအနေ တင်ပြသည့် အစီရင်ခံစာ (၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ မတ်လတွင် လက်ခံရရှိခဲ့သည်။)

သို့စေကာမူ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလတွင် ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ ကွင်းဆင်းလုပ်သားတစ်ဦးမှ ပြုလုပ်ခဲ့သော တွေ့ဆုံမေးမြန်းခန်းတစ်ခုတွင် ဝင်းရေးမြို့နယ်ရှိ ရွာသားတစ်ဦးသည် ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းလုပ်ငန်းအပေါ် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သူကိုယ်တိုင် ကြုံတွေ့ရသော အတွေ့အကြုံကို ယခုလို တင်ပြပါသည်။

" ကျွန်တော့်ရဲ့အမြင်ကတော့ ရွာသားအများစုရဲ့ အမြင်တွေ လိုပါဘဲ။ ဘယ်လိုပြောရမလဲ။ တကယ်လို့ လမ်းက ပိုပြီး ကျယ်သွားအောင် တိုးချဲ့သွားရင် ဝ--- ရွာကနေ စပြီးတော့ ဘုရားသုံးဆူမြို့အထိ လမ်းဘေးမှာ နေထိုင်တဲ့ ဒေသခံကရင်ရွာသူရွာသားတွေဟာ သူတို့ရဲ့ အိမ်တွေ၊ မြေယာတွေနဲ့ စိုက်ပျိုးပင်တွေဟာ ထိခိုက်ပျက်စီးပြီး သိမ်းဆည်းခံရမှာကို စိုးရိမ်နေကြတယ်။ "

စောအ--- (ကျား၊ ၄၃နှစ်)၊ ဘ--- ရွာ၊ ဝင်းရေးမြို့နယ်၊ ဒူးပလာယာခရိုင် (၂၀၁၆ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလတွင် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သည်။)

ပထမပုံကို ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ ကွင်းဆင်းလုပ်သားတစ်ဦးမှ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဇွန်လတွင် ရိုက်ကူးထားပြီး ဒူးပလာယာခရိုင်၊ ဝင်းရေးမြို့နယ်ရှိ သံပုယာကျေးရွာအုပ်စုနှင့် အနန်းကွင်းကျေးရွာအုပ်စု ကြားရှိ စိုက်ထူထားသော စိုင်းဘုတ်တစ်ခု၏ ပုံဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါစိုင်းဘုတ်သည် မြန်မာအစိုးရ၏ ဆောက်လုပ်ရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ဝင်းရေးမြို့နယ်ရှိ သံပုယာနှင့် ဘုရားသုံးဆူကြားရှိ ပေ ၂၃၀ အကျယ်ရှိသော လမ်းအား ဖောက်လုပ်ရန် စီစဉ်ထားသည်ကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ဒေသခံပြည်သူလူထု အများစုသာမက မြို့နယ်မှူးနှင့် ခရိုင်မှူးများလည်း ဤစီမံကိန်းနှင့်ပတ်သက်ပြီး မည်သည့် အကြောင်းအရာတစ်ခုတစ်ရာမှ မသိရှိကြပေ။ လက်ရှိတွင် ပေ ၆၀ အကျယ်ရှိ အာရလမ်းမကြီးအား ဆောက်လုပ်နေပါသော်လည်း ပြည်သူလူထုများက ပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်းအတွက် နှစ်နာကြေး တစ်စုံတစ်ရာမှ မရရှိပေ။ ယခုအခါတွင်လည်း လမ်းကို တိုးချဲ့ဆောက်လုပ်မည် ဖြစ်သောကြောင့် ရွာသူရွာသားများအတွက် စိန်ခေါ်မှုအများကြီး ဖြစ်စေပါသည်။

ဒုတိယပုံကို ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၂၁ ရက်နေ့၊ ဒူးပလာယာခရိုင်၊ ကြာအင်းဆိပ်ကြီးမြို့နယ်မှ ဖ--- ရွာရှိ ရွာသူကြီးတစ်ဦး၏ အိမ်တွင် ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ ကွင်းဆင်းလုပ်သားတစ်ဦးမှ ရိုက်ကူးထားပါသည်။ ရွာသူကြီးနှင့် ရွာသားများမှ ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် မည်သို့လုပ်ဆောင်ရမည်ကို ဆွေးနွေးနေသည့် ပုံဖြစ်ပါသည်။ ရွာသူကြီးမှ ရွာသားများအား ၎င်းတို့၏ ရွာအတွက် လမ်းဆောက်လုပ်ရန်နှင့် ကျောင်းဆောက်ရန် နည်းလမ်းများရှာဖွေရန် လိုအပ်ကြောင်း ပြောပြနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ရွာသားများသည် ၎င်းတို့၏ရွာလုပ်ချက်များအတွက် KNU ထံသို့သော်လည်းကောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရထံသို့ သော်လည်းကောင်း ၂၀၁၄ ခုနှစ် ကတည်းကပင် တင်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သော်လည်း အဆိုပါအစိုးရအရာရှိများထံမှ ၂၀၁၆ ခုနှစ် အတွင်း မည်သည့် တုန့်ပြန်ချက် တစ်စုံတစ်ရာမှ မရရှိသေးပေ။ [ခါတ်ပုံ- KHRG]

ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ ယခင်နှစ်မှ မှတ်တမ်းပြုစုခဲ့သည့် ကာလာအတွင်း မြေယာပြဿနာ အထူးသဖြင့် မြေယာသိမ်းဆည်းမှုကိစ္စရပ်များသည် အရေးကြီးသည့် အကြောင်းအရာများ ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော်ငြားလည်း

၂၀၁၆ ခုနှစ် အတွင်းတွင် လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များနှင့် ပုဂ္ဂလိကကုမ္ပဏီများမှ စစ်ရေးအတွက်နှင့် စီးပွားရေးအတွက် ရည်ရွယ်ပြီးလုပ်ဆောင်သော မြေယာသိမ်းဆည်းမှုနှင့် ပတ်သက်သည့် အစီရင်ခံစာရရှိမှု အရေအတွက် လျော့နည်းလာပါသည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ ဒူးပလာယာခရိုင်တွင် ၂၀၁၆ ခုနှစ်အတွင်း အောက်ခြေရှိ ပြည်သူလူထုများအတွက် စိုးရိမ်ပူပန်မှုအဖြစ်ဆုံးအရာမှာ လမ်းဆောက်လုပ်ခြင်းကဲ့သို့သော ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းလုပ်ငန်းနှင့် ဆက်စပ်သည့် မြေယာပြဿနာပင် ဖြစ်ပါသည်။ အထက်မှ ပြောခဲ့သလိုပင် ကြီးမားသော လမ်းဆောက်လုပ်ခြင်းသည် ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းလုပ်ငန်းများအထဲမှ ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှု များသော လုပ်ငန်းတစ်ခုဖြစ်ကြောင်း ရွာသားများမှ တင်ပြကြပါသည်။ ဖြစ်ရပ်အများစုတွင် လမ်းများအား ဒေသခံရွာသားများ၏ လယ်ယာမြေများကိုဖြတ်၍ ဆောက်လုပ်ထားခြင်းဖြစ်ပြီး အဆိုပါလမ်းများသည် အရည်အသွေးနိမ့်ပါးစွာဖြင့် ဆောက်လုပ်ထားသော လမ်းများဖြစ်ပါသည်။ ရွာသားများမှ ထိခိုက်ပျက်စီးခဲ့သော မြေယာများအတွက် နစ်နာကြေးတောင်းဆိုသောအခါ လမ်းဖောက်လုပ်သူများက ပေးဆောင်ခြင်းမရှိပေ။ အထူးသဖြင့် သေးငယ်သောမြေကွက်အပေါ် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအတွက် ရပ်တည်နေရသော ရွာသားများအဖို့ မြေယာဆုံးရှုံးခြင်းသည် ၎င်းတို့အတွက် အလွန်ထိခိုက်နစ်နာစေသည်သာမက ၎င်းတို့ ရင်ဆိုင်ခံစားရသော ဆုံးရှုံးနစ်နာမှုများအပေါ် မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ ဂရုစိုက်ခြင်းမရှိပါ။ ရွာသားအချို့ ပြောပြသည်မှာ အကယ်၍ နစ်နာကြေးများရရှိပါက ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ရန်ပုံငွေအဖြစ် အသုံးပြုမည်ဖြစ်သောကြောင့် နစ်နာကြေးတောင်းဆိုရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်း လုပ်ငန်းများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော နောက်ဆက်တွဲပြဿနာများအပေါ် ရွာသားများအတွက် အကာအကွယ် ရရှိရန်အလို့ငှါ KNU အနေဖြင့် မည်သို့ ကိုင်တွယ်ဆောင်ရွက်မည်ကို ရွာသားများက စိုးရိမ်ပူပန်နေကြပါသည်။ ဤသည်မှာ မြေယာသိမ်းဆည်းမှုနှင့်ပတ်သက်ပြီး ၂၀၁၆ ခုနှစ် မှတ်တမ်းပြုစုသည့်ကာလအတွင်း ဒူးပလာယာခရိုင်ရှိ ရွာသားများအဖို့ မြေယာသိမ်းဆည်းခံရခြင်းထက် တပ်မတော်အပါအဝင် လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ၊ ပုဂ္ဂလိကကုမ္ပဏီများ၊ ချမ်းသာကြွယ်ဝသူများမှ လုပ်ဆောင်သည့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး စီမံကိန်းလုပ်ငန်းဟု ခေါ်သော အမှန်တကယ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက်မဖြစ်သည့် လုပ်ငန်းများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သော မြေယာထိခိုက်နစ်နာဆုံးရှုံးခြင်းအတွက် ပို၍စိုးရိမ်ပူပန်နေကြရသည်ကို ပြသနေပါသည်။

ကျန်းမာရေးနှင့်ပညာရေး

ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးစီမံကိန်းလုပ်ငန်း အခန်းကဏ္ဍတွင် ပြောခဲ့သလိုပင် ကျန်းမာရေးနှင့်ပညာရေး အကြောင်းအရာ များသည်လည်း ဒေသတွင်း နောက်ဆုံးရအခြေအနေတင်ပြသည့် အစီရင်ခံစာများတွင် ပုံမှန်တင်ပြလျက် ရှိနေပါသည်။ ထို့အတွက်ကြောင့် ဒေသခံကွင်းဆင်လုပ်သားများထံမှ သတင်းအချက်အလက်များ ရရှိသည့် အချိန်တိုင်း ဤအကြောင်းအရာများနှင့် ပတ်သက်ပြီး အခြေအနေ ဘယ်လိုရှိသည်ကို ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့ အနေဖြင့် တင်ပြနိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ် မှတ်တမ်းပြုစုသည့်ကာလအတွင်း ဒူးပလာယာခရိုင်တွင် ကျန်းမာရေးနှင့်ပတ်သက်ပြီး အခြေအနေအတန်အသင့် တိုးတက်ကောင်းမွန်လာခဲ့ပါသည်။ အစိုးရကျန်းမာရေး အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည့် မိခင်နှင့်ကလေးစောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့ အပါအဝင် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းမဟုတ်သည့် Free Burma Ranger (FBR) အဖွဲ့၊ ရှိုးကလိုးငှက်ဖျားသုတေသီ (SMRU) အဖွဲ့၊ နယ်လှည့်ကျောပိုးအိတ် ကျန်းမာရေးလုပ်သားအဖွဲ့၊ ကရင်ကျန်းမာရေးနှင့်လူမှုဖူလုံရေး (KDHW) အဖွဲ့ အစရှိသည့် ကျန်းမာရေး အဖွဲ့အစည်းများမှ ဒူးပလာယာခရိုင်အတွင်းရှိ မြို့နယ်အားလုံးတွင် ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုများ ပေးနေပါသည်။ ထို့ကြောင့် ၂၀၁၆ ခုနှစ် အတွင်း ဒူးပလာယာခရိုင်ရှိ အထူးသဖြင့် ဝင်းရေးမြို့နယ်နှင့် ကော့ကရိတ်မြို့နယ်များတွင် ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှု ရရှိနိုင်မှု ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်လာကြောင်း ပြောဆိုနိုင်ပါသည်။ ဤသည်မှာ ဒူးပလာယာခရိုင်အတွင်း ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး

လုပ်ဆောင်ချက် အများအပြား ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှုပေးရန်အတွက် အဆောက်အဦအများအပြား ထပ်မံဆောက်လုပ်ပေးခြင်း၊ ကျန်းမာရေးပညာပေးလုပ်ငန်းများနှင့် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများ လုပ်ဆောင်ပေးခြင်း၊ သွေးစစ်ဆေးပေးခြင်းနှင့်မျက်စင်းခတ်ဆေးရည်များထည့်ပေးခြင်း၊ ပြုလုပ်မှုအကြိမ်ရည်တိုးချဲ့လုပ်ဆောင်ပေးခြင်း၊ ငှက်ဖျားရောဂါကုသပေးခြင်း၊ ခြင်ထောင်များလှူဒါန်းပေးခြင်း နှင့် အစာအဟာရအတွက် ကြက်ဥ၊ ပဲဝါနှင့် ကိုယ်ဝန်ဆောင်အမျိုးသမီးအတွက် စားသုံးဆီ စသည်တို့ လှူဒါန်းပေးခြင်း အစရှိသည့် လုပ်ဆောင်ချက်များ ပြုလုပ်ပေးခဲ့ပါသည်။

၂၀၁၆ ခုနှစ် တစ်နှစ်လုံးအတွင်း အဆိုပါကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုများ ပေးနေပါသော်လည်း ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှုနှင့်ပတ်သက်ပြီး လိုအပ်ချက်များ သို့မဟုတ် ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရမည့် အခက်အခဲပြဿနာ အများအပြားရှိနေသေးကြောင်း ဒူးပလာယာခရိုင်ရှိ ရွာသားများမှ ထောက်ပြနေကြပါသည်။ ဥပမာဖြစ်ရပ် တစ်ခုမှာ ကျုံးမြို့နယ်တွင် မိခင်နှင့်ကလေးစောင့်ရှောက်ရေး စသည့် ကျန်းမာရေးအဖွဲ့အစည်း အများအပြားသည် ဆေးပေးခန်းသို့ လာရောက်ပြီး ရွာသားများကို စုဆောင်းကာ ကျန်းမာရေးပညာပေး လုပ်ငန်းများ ပြုလုပ်ပေးနေပါသည်။ ကျန်းမာရေးပညာပေးလုပ်ငန်းများ ပြုလုပ်ပေးပြီးနောက် ဆေးခန်းအား သော့ခတ်ပြီး ပြန်သွားကြပါသည်။ အဆိုပါဆေးပေးခန်းသည် ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုများ ဆက်လက် ပေးဆောင်ခြင်း မရှိတော့ပေ။ ကျန်းမာရေးလုပ်သားများက ကျန်းမာရေးပညာပေးလုပ်ငန်းများ လာရောက် ပြုလုပ်ပေးမှသာလျှင် ဆေးပေးခန်းအား ဖွင့်ထားပေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထို့နည်းအတူ မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရမှလည်း ဆေးပေးခန်းများကို ဆောက်လုပ်ပေးနေပါသော်လည်း ဆေးဝါးများ လုံလောက်မှုမရှိခြင်းနှင့် ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှု အပြည့်အဝမပေးနိုင်ခြင်းများကြောင့် ရွာသားများအနေဖြင့် ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှုအား မြင့်မားသော အရည်အသွေးနှင့် ထိထိရောက်ရောက် မရယူနိုင်ကြပေ။ ထိုမျှမက မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရမှ ခန့်အပ်ထားသော မိခင်နှင့်ကလေးစောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့မှ ကျန်းမာရေး လုပ်သားများသည် ကျုံးမြို့နယ်ရှိ ကျေးရွာများထံသို့ ဆေးဝါးများ အခမဲ့လာရောက်ပေးဝေရာတွင် ဝတ်ကျေတန်းကျေသာ လာရောက်ပေးဝေပြီး ဆေးဝါးများ မည်သို့သုံးစွဲရမည်ကို ကောင်းမွန်စွာ ရှင်းပြပေးခြင်း မရှိပေ။

ပထမပုံကို ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ ကွင်းဆင်းလုပ်သားတစ်ဦးမှ ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ၊ ၁၅ရက်နေ့တွင် ရိုက်ကူးခဲ့ပါသည်။ ဒူးပလာယာခရိုင်၊ ဝင်းရေးမြို့နယ်၊ အနန်းကွင်းကျေးရွာအုပ်စုရှိ မ--- ရွာ၏ အရှေ့ဘက်ခြမ်းတွင်ရှိသော ကွင်းထဲတွင် ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ၊ ၁၃ ရက်နေ့တုန်းက အောင်မြင်စွာ ဆောက်လုပ်ပြီးစီးခဲ့သော ဆေးရုံတစ်လုံး၏ ပုံဖြစ်ပါသည်။ "လူတွေအတွက် ကောင်းသွားတာပေါ့။ အရေးပေါ်ဖြစ်လာလို့ရှိရင်လည်း မြို့ထဲမှာရှိတဲ့ဆေးရုံမှာ သွားပြစရာမလိုတော့ဘူးပေါ့" ဟူ၍ မ--- ရွာ ဝန်းကျင်ရှိ ရွာသားတစ်ဦးမှ ဆိုပါသည်။ ဒုတိယပုံကို ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ ကွင်းဆင်းလုပ်သားတစ်ဦးမှ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ၊ ၁၀ ရက်နေ့၊ ဒူးပလာယာခရိုင်၊ ကြာအင်းဆိပ်ကြီးမြို့နယ်၊ လေးဖာထော (ဖီးပင်) ရွာတွင် ရိုက်ကူးထားခြင်းဖြစ်ပြီး ဓမ္မဟောခန်း အဆောက်အဦ တစ်ခုအား ကျောင်းအဖြစ် အသုံးပြုနေသည့် ပုံဖြစ်ပါသည်။ ဤသည်မှာ ကျောင်းသူကျောင်းသားများအတွက် ကျောင်းအဆောက်အဦ ကောင်းကောင်းမွန်မွန် မရှိသည့်ပုံကို ပြသနေပါသည်။ အဆိုပါကျောင်းတွင် မူကြိုမှ စပြီး လေးတန်းအထိ ရိုကာ ကျောင်းသူ ၅၃ ဦး နှင့် ကျောင်းသား ၅၇ ဦး အားလုံးစုစုပေါင်း ကျောင်းသား/သူ ဦးရေ ၁၁၀ ဦး ရှိပါသည်။ [ခါတ်ပုံ - KHRG]

ပညာရေး အခန်းကဏ္ဍတွင်မှာလည်း ကျန်းမာရေးအခန်းကဏ္ဍကဲ့သို့ပင် အခက်အခဲပြဿနာများ ရင်ဆိုင် ကြုံတွေ့နေရပါသည်။ ဒူးပလာယာခရိုင်ရှိ မြို့နယ်အားလုံးတွင် ပညာရေးအခြေအနေ တိုးတက်လာသယောင် ရှိနေပါသော်လည်း အဟန့်အတားများနှင့် ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရမည့် အခက်အခဲပြဿနာ အများအပြားရှိနေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ မထုတ်လွှင့်ရသေးသည့် ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ ဒေသတွင်း နောက်ဆုံးရအခြေအနေ တင်ပြသည့် အစီရင်ခံစာနှစ်ခုအရ ဝင်းရေးမြို့နယ်နှင့် ကော့ကရိတ်မြို့နယ်များတွင် ပညာရေးအခြေအနေ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာပါသည်။ အကြောင်းမှာ နီပွန်ဖောင်ဒေးရှင်း (ရွာသားအများအပြားမှ ဂျပန် ဖောင်ဒေးရှင်းဟုသိထားကြသည်) ကဲ့သို့ အစိုးရမဟုတ်သည့်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ဘာသာရေးအဖွဲ့အစည်းများ၊ Save the Children အဖွဲ့အစည်းများသည် ကျေးလက်ဒေသရှိ တောရွာများ၏ ပညာရေးအတွက် ကျောင်းအဆောက်အဦး အရေအတွက် ထပ်မံဆောက်လုပ်ပေးခြင်း စသည့် အခြေခံထောက်ပံ့မှုများ ပေးနေပါသည်။ ကရင်ပညာရေးဌာန (KED) အဖွဲ့သည်လည်း ကျောင်း၏ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အခြားရွာရှိ စေတနာ့ဝန်ထမ်းအဖွဲ့များနှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်နေပါသည်။

မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ ထုတ်လွှင့်ပြီးခဲ့သော ဒေသတွင်း နောက်ဆုံးရအခြေအနေတင်ပြသည့် အစီရင်ခံစာ ၃ ခု အရ ကော့ကရိတ်မြို့နယ်၊ ဝင်းရေးမြို့နယ်နှင့် ကျုံဒီးမြို့နယ်များဖြစ်သည့် ဤမြို့နယ် ၃ ခုတွင် ပညာရေးအခြေအနေ တိုးတက်လာခဲ့သည့်တိုင်အောင် အထောက်အပံ့နှင့် ဝန်ဆောင်မှုဆိုင်ရာများတွင် ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရမည့် အရာများရှိနေဆဲဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာတစ်ခုမှာ ကရင်ရွာများရှိ မူလတန်းကျောင်း များအတွက် ကျောင်းထောက်ပံ့ရေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ KNU မှ ထောက်ပံ့ပေးထားသည်မှာ ၃၀ ရာခိုင်နှုန်း လောက်သာရှိပြီး ကျန်သည့် ၇၀ ရာခိုင်နှုန်းမှာမူ ရွာသားများကိုယ်တိုင် ပြန်လည်ထောက်ပံ့ပေးနေရသည်ဟု ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ ဒေသခံအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးမှ ခန့်မှန်းသုံးသပ်ပါသည်။ ထို့အပြင် ၂၀၁၆ ခုနှစ်အတွင်း ကော့ကရိတ်မြို့နယ်တွင် ကျောင်းသူကျောင်းသားဦးရေ တိုးပွားသည့်အတွက်ကြောင့် စားပွဲခုံနှင့် ထိုင်ခုံများသည် လက်ရှိရှိထားသည့် ကျောင်းသားဦးရေများအတွက်သာ လုံလောက်ပြီး ကျန်ရှိသည့် ကျောင်းသူကျောင်းသားများ အားလုံးအတွက် မလုံလောက်တော့သဖြင့် ရွာသူကြီးမှ လုံလောက်သည့် စားပွဲခုံနှင့် ထိုင်ခုံဝယ်ယူရန်အတွက် ကျောင်းသားမိဘများထံသို့ ပိုက်ဆံတောင်းခံနေရပါသည်။ ထိုမျှသာမက ကျုံဒီးမြို့နယ်တွင်မှာလည်း ကျောင်းအများအပြားတွင် ကရင်စာများကို စာသင်ကြားသည့်အချိန်အတွင်း သင်ကြားခွင့်မရကြပေ။ ထို့နည်းအတူ ကော့ကရိတ်မြို့နယ်ရှိ မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရကျောင်းများတွင် ကရင်စာအား တစ်ပတ်တွင် တစ်ကြိမ်သာ သင်ကြားခွင့်ပြုထားပါသည်။

၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ၊ ၁ ရက်နေ့ မှ မတ်လ၊ ၆ ရက်နေ့ ကာလအတွင်းတွင် ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ ဒေသခံအဖွဲ့ဝင်များမှ ဒူးပလာယာခရိုင်အတွင်းရှိ ကျောင်းကော်မတီအဖွဲ့ဝင်များ အပါအဝင် ကျောင်းဆရာမများနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့ပါသည်။ ပညာရေးနှင့်ပတ်သက်ပြီး ကျေးရွာအုပ်စု ၅ စုမှ ရွာသားများနှင့် ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သော တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲတစ်ခုတွင် ဝင်းတောင်ရွာမှ မြန်မာအစိုးရ ကျောင်းဆရာတစ်ဦးမှ တင်ပြသည်မှာ

"KNU ဒေသခံအာဏာပိုင်များနဲ့ မြန်မာစိုးရတို့က တိုင်းရင်းသားအားလုံးအတွက် ပညာရေးတိုးတက် ကောင်းမွန်လာအောင် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်လို့ရှိရင် သူတို့အားလုံး ကောင်းကောင်းမွန်မွန် ပညာတတ် သွားကြမယ်။ ဒါ့အပြင် သူတို့ဟာ နိုင်ငံသားကောင်းများ ဖြစ်လာကြမှာတစ်ခုတည်းမကပဲ စည်းကမ်းရှိပြီး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်တဲ့ မြန်မာနိုင်ငံတော်ကြီးကို တည်ဆောက်သွားနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ် "

ဒူးပလာယာခရိုင်၊ ဝင်းရေးမြို့နယ်ရှိ ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ ကွင်းဆင်းလုပ်သားတစ်ဦးမှ ရေးသားပေးပို့သော ဒေသတွင်း နောက်ဆုံးရအခြေအနေတင်ပြသည့် အစီရင်ခံစာ (၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် ထုတ်လွှင့်ခဲ့သည်။)

ထို့ကြောင့် ၂၀၁၆ ခုနှစ် မှတ်တမ်းပြုစုသည့် ကာလအတွင်းမှ ရရှိထားသော သတင်းအချက်အလက်များအရ အောက်ခြေတွင် ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေးဝန်ဆောင်မှုများကို အဓိကပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်သူများမှ ကြိုးစားပြီး ပိုမိုထောက်ပံ့ပေးထားသည့်တိုင်အောင် ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရမည့် အခက်အခဲပြဿနာများနှင့် လိုအပ်အချက် အများအပြား ရှိနေဆဲပင် ဖြစ်ပါသည်။ ဤကား ဝန်ဆောင်မှုများကို ပေးသည့်အခါ မှန်ကန်စွာနှင့် ထိရောက်စွာ ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ရန် အောက်ခြေရှိ အခြေအနေအမှန်ကိုသိရှိရန် အလွန်အရေးကြီးကြောင်း မီးမောင်းထိုး ပြနေပါသည်။ ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ ဒေသတွင်း နောက်ဆုံးရအခြေအနေတင်ပြသည့် အစီရင်ခံစာများမှ ထုတ်လွှင့်ပေးသော သတင်းအချက်အလက်များသည် မှန်ကန်သောအကြောင်းအရာများ ဖြစ်ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုသတင်းအချက်အလက်များသည် ရွာသားများမှ ၎င်းတို့ရရှိသည့် ဝန်ဆောင်မှုများအပေါ် ပြန်လည်တင်ပြပြောဆိုသော အကြောင်းအရာများဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ အစီရင်ခံစာများမှ သတင်းအချက်အလက်များ ရယူခြင်းအားဖြင့် ဝန်ဆောင်မှု ထောက်ပံ့ပေးသောသူများသည် ၎င်းတို့လုပ်ဆောင်မည့်လုပ်ငန်းများ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာစေရန်အတွက် အောက်ခြေတွင် မည်သည့်အရာများ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် ရှိနေသေးသည်ကို ရှာဖွေတွေ့ရှိနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ဒုက္ခသည်များနေရပ်ပြန်ခြင်း

၂၀၁၆ ခုနှစ် မှတ်တမ်းပြုစုသည့် ကာလအတွင်း ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် အကြောင်းအရာများထဲမှ အရေးကြီးသည့် အရာတစ်ခုမှာ ဒုက္ခသည်များ နေရပ်ပြန်ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုင်း-မြန်မာနယ်စပ် တစ်လျှောက်တွင် နေထိုင်သော ဒုက္ခသည်စခန်းများထဲမှ ထိုင်းနိုင်ငံတွင်ရှိသော နို့ဖိုးဒုက္ခသည်စခန်း နေထိုင်သူ များအတွက် နေရပ်ပြန်ခြင်းသည် စိုးရိမ်စရာဖြစ်စေပါသည်။ ဧရာဝတီသတင်းစာမ ရေးသားထားသော ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်အရ ဒုက္ခသည်များ နေရပ်ပြန်ခြင်းဖြစ်ပေါ်ခဲ့ရသည်မှာ တစ်နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး ပြုလုပ်ပြီးနောက်ပိုင်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရမှ အဆိုပါဒုက္ခသည်များ နေရပ်ပြန်နေရန်အတွက် အစီအစဉ်တစ်ခု ရေးဆွဲထားခြင်းဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့အတွက် နေရာထိုင်ခင်း၊ အစားအစာနှင့် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများကို မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရမှ ထောက်ပံ့ပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း ဆိုထားပါသည်။

ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့သည် ၂၀၁၆ ခုနှစ် မှတ်တမ်းပြုစုသည့် ကာလအတွင်း ဒုက္ခသည် နေရပ်ပြန်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်သည့် အသေးစိတ် သတင်းအချက်အလက်များကို ထိထိရောက်ရောက် စုဆောင်းရယူခဲ့ခြင်း မရှိပေ။ ကရင်အမျိုးသမီးအစည်းအရုံး (KWO)၊ ကရင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ လှုပ်ရှားမှုကွန်ရက် (KESAN) စသည့် ကရင်လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများသည် ဒုက္ခသည်နေရပ်ပြန်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်ပြီး တက်ကြွစွာ လှုပ်ရှားနေကြပါသည်။ သို့စေကာမူ ဤအဖွဲ့အစည်းများသည်လည်း ဒုက္ခသည်နေရပ်ပြန်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်သည့် အသေးစိတ် သတင်းအချက်အလက် တစ်စုံတစ်ရာမှ အသိပေးခံရခြင်း မရှိပေ။ ထို့ကြောင့် ကရင်လူထုအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများအတွင်း ဒုက္ခသည်နေရပ်ပြန်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်ပြီး ၎င်းတို့အားပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်သူများ အဖြင့် ပြောဆိုဆွေးနွေးသည့် အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ခွင့်မရှိခြင်းနှင့် လျစ်လျူရှုခံရခြင်း အပေါ် ဤဒုက္ခသည် နေရပ်ပြန်ခြင်း အစီအစဉ်အား ဝေဖန်နေကြပါသည်။ ကရင်သတင်းဌာနမှ ဖော်ပြချက်အရလည်း ကရင်လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများမှ ဒုက္ခသည် နေရပ်ပြန်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်နှင့်ပတ်သက်ပြီး ၎င်းတို့အား

အရေးပါသည့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သူများ အနေဖြင့် အသိအမှတ်ပြုသင့်ကြောင်း ထုတ်ပြန်ချက် ထုတ်ထားပါသည်။

ကရင်လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်း၏ ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူ ကရင်အမျိုးသမီးအစည်းအရုံး၏ အတွင်းရေးမှူး နော်ဒါးအဲကလယ်မှ ပြောပြသည်မှာ

“ဒုက္ခသည်များ ပြန်ပို့မည့်အကြောင်းကို ကျွန်မတို့ ကောလဟာလတွေ ကြားနေရပါတယ်။ စုံစမ်းကြည့်လိုက်တဲ့အခါမှာ တစ်ယောက်မှ တိတိကျကျ မသိကြဘူး။ ကျွန်မတို့ ပြောချင်တာက ဒီကိစ္စဟာ ဘယ်အချိန်မှာပဲ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ပါစေ ကျွန်မတို့ ကရင်လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများကို ဒီလုပ်ငန်းစဉ် ပြောဆိုဆွေးနွေးပွဲမှာ ပါဝင်ခွင့်ပြုရမှာ ဖြစ်ပြီး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သူများအနေနဲ့ အသိအမှတ် ပြုပေးရမှာ ဖြစ်ပါတယ်”

ထိုနည်းတူပင် ထိုင်းမြန်မာနယ်စပ်တစ်လျှောက်တွင် နေထိုင်သော ဒုက္ခသည်များမှလည်း ဤနေရပ်ပြန်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ပတ်သက်ပြီး တိကျပြည့်စုံသည့် မည်သည့် သတင်းအချက်အလက် တစ်ရာမှ မရရှိသောကြောင့် ၎င်းတို့ အနေနှင့်လည်း ဤကိစ္စပေါ် စိုးရိမ်မှုရှိကြောင်း ပြောကြားကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဒုက္ခသည်များအနေဖြင့် အကယ်၍ ၎င်းတို့ပြန်သွားပါက လုံခြုံရေး၊ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုရေး နှင့် ပတ်သက်ပြီး စိုးရိမ်ပူပန်မှု အများကြီး ရှိကြပါသည်။ ထို့အပြင် ပြန်နံ့နေသော ဒုက္ခသည် နေရပ်ပြန်ခြင်း၏ ကောလဟာလသတင်းအပေါ် အထူးသဖြင့် မည်သည့်အချိန်၊ မည်သည့်နေရာနှင့် မည်သို့ နေရပ်ပြန်ရမည် စသည်တို့နှင့် ပတ်သက်ပြီး အတည်ပြုပြောကြားခြင်း တစ်စုံတစ်ရာမှ မရှိပေ။ မြန်မာ့အရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သူများ/ရှေ့ပြေးအသံ အဖွဲ့အစည်းမှလည်း ပြန်နံ့နေသော သေချာမှုမရှိသည့် နေရပ်ပြန်ပို့ခြင်း ကောလဟာလနှင့် ပတ်သက်ပြီး ဒုက္ခသည်များမှ ပြောကြားသည့် ၎င်းတို့၏ ရင်ထဲမှ စကားသံများကို မီးမောင်းထိုးပြသည့် ရုပ်သံမှတ်တမ်းတိုတစ်ခု ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။

မသေချာမရေရာမှုများ ရှိသည့်တိုင်အောင် ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင်း တစ်နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး ပြုလုပ်ပြီးနောက်ပိုင်း တိုင်းပြည်အခြေအနေ အနည်းငယ်ကောင်းမွန်လာပြီး ရလဒ်အနေဖြင့် ဒုက္ခသည် နေရပ်ပြန်ပို့ခြင်းနှင့်ပတ်သက်သည့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းတစ်ခု ဖော်ဆောင်လာမှု ရှိခဲ့ပါသည်။ ကရင်လူ့အခွင့်အရေး၏ မထုတ်ဝေရသေးသည့် ဒေသတွင်း နောက်ဆုံးရအခြေအနေတင်ပြသည့် အစီရင်ခံစာနှစ်ခုမှ ဖော်ပြချက်အရ ၂၀၁၆ ခုနှစ် မှတ်တမ်းပြုစုသည့် ကာလအတွင်း ခူးပလာယာခရိုင်၊ ကြာအင်းဆိပ်ကြီးမြို့နယ်၊ ဘ--- ရွာတွင် ခူးပလာယာခရိုင်မှူးနှင့် မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ စီစဉ်မှုဖြင့် ဒုက္ခသည်များအတွက် အိမ်အလုံး ၃၀၀ ဆောက်လုပ်ပေးခဲ့ပါသည်။ သို့သော် ထိုအိမ်များတွင် မည်သည့် ဒုက္ခသည်တစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ လာရောက်နေထိုင်ခြင်း မရှိသေးပေ။ အကြောင်းမှာ တာဝန်ရှိ ခေါင်းဆောင်များမှ ယခုအချိန်အထိ ထိုအိမ်များထဲသို့ မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်မှ လာရောက်နေထိုင်ခွင့် မပြုသေးသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ဒုက္ခသည်အချို့မှ ဒုက္ခသည်စခန်းအတွင်း နေထိုင်စဉ် ၎င်းတို့၏ လုံခြုံမှုနှင့် ဘဝနေထိုင်မှု အခြေအနေသည် မြန်မာပြည်သို့ ပြန်လာနေထိုင်သည့်တိုင်အောင် ပြောင်းလဲမှုမရှိဟု ဆိုကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂမဟာမင်းကြီးရုံး (UN) သို့ တင်ပြသည်မှာ ၎င်းတို့နေရပ်ပြန်ရေးအတွက် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂမဟာမင်းကြီးရုံးမှ စီစဉ်ပေးပါက ပိုမိုလွယ်ကူမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အတွက် ထိုင်းနိုင်ငံရှိ နို့ဖိုးဒုက္ခသည်စခန်းမှ အိမ်ထောင်စု ၃၀ စုရှိသော ဒုက္ခသည်များသည် နေရပ်ပြန်ရန်အတွက် ၎င်းတို့၏

အမည်စာရင်းများကို ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂမဟာမင်းကြီးရုံးသို့ တင်ပို့ခဲ့ကြပါသည်။ ထို့နောက် (UN) တာဝန်ရှိသူများမှ နေရပ်ပြန်ခြင်းအတွက် သေချာစေခြင်းအလို့ငှာ ၎င်းတို့ကို အကြိမ်ကြိမ် လူတွေ့မေးမြန်းခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် ဒုက္ခသည်များသည် မြန်မာပြည်သို့ ပြန်ရန် အခွင့်အရေး ရရှိခဲ့ကြောင်း သိရပါသည်။ နို့ဖိုးဒုက္ခသည်စခန်းရှိ ဒုက္ခသည်များသည် ကော့ကရိတ်မြို့နယ်၊ မြဝတီမြို့ရှိ ရေပူ ဟူသည့် နေရာတွင် ယာယီပြန်နေထိုင်ကြပြီး (UN) ၏ အစီအစဉ်ဖြင့် ၎င်းတို့နေထိုင်ခဲ့သည့် ကိုယ်ပိုင်ရွာသို့ ပြန်သွားကြပါသည်။

ထို့ကြောင့် အထက်မှ ဖော်ပြခဲ့သော သတင်းအချက်အလက်များအရ မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂဒုက္ခသည်များဆိုင်ရာ မဟာမင်းကြီးရုံး (UNHCR) ကဲ့သို့ အဓိက ပါဝင်လုပ်ဆောင်သူများသည် ဒုက္ခသည်အရေးအား စီစဉ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အခြား သက်ဆိုင်သည့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်သူများကိုလည်း ပါဝင်လုပ်ဆောင်ခွင့်ပြုသင့်သည်ဟု ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့မှ မြင်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ ပြုလုပ်ခြင်းအားဖြင့် ဒုက္ခသည်နေရပ်ပြန်ပို့ခြင်းအား ဆောင်ရွက်ရာတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိပြီး လုပ်ငန်းစဉ် တစ်ခုလုံးအတွက် ရှင်းလင်းတိကျသည့် အစီအစဉ်ဖြင့် ကိုင်တွယ်ဆောင်ရွက်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ဒုက္ခသည်များအနေဖြင့် နေရပ်ပြန်သည့်အခါ ပြန်လည်နေရာချထားပေးခံရမည့် နေရာနှင့် ၎င်းတို့အတွက် မြေယာရရှိနိုင်မှု ရှိမရှိ၊ အခြေခံ ဝန်ဆောင်မှုများဖြစ်သော ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး ရရှိနိုင်မည့်နေရာ စသည့် အရေးကြီးသော သတင်းအချက်အလက်များ ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်ပြီး နေရပ်ပြန်ရေး မပြန်ရေးအတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ပြုလုပ်ရာတွင်လည်း ၎င်းတို့ကို ကြိုတင်အသိပေးမှု ဖြစ်စေမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် အဓိက ပါဝင်လုပ်ဆောင်သူများအနေဖြင့်လည်း ဒုက္ခသည်နေရပ်ပြန်ပို့ရေးအား ဆောင်ရွက်ရာတွင် အစီအစဉ်အား အကောင်အထည် မဖော်ခင် ဒုက္ခသည်များနှင့် ကောင်းမွန်စွာ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှု ပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ သို့မှသာလျှင် ဒုက္ခသည်များအနေဖြင့်လည်း နေရပ်ပြန်မည် မပြန်မည်ကို အသိပေးရန် ရှင်းလင်းတိကျသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချနိုင်မည် ဖြစ်ပြီး နေရပ်ပြန်ရန် ဆုံးဖြတ်ပါက နေရပ်ပြန်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွက် ကောင်းမွန်စွာ ကြိုတင်ပြင်ဆင်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ဤပုံနှစ်ပုံကို ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ ကွင်းလုပ်သားတစ်ဦးမှ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလတွင် ရိုက်ယူထားပါသည်။ ဤဒုက္ခသည်များသည် နို့ဖိုးဒုက္ခသည်စခန်းမှ နေသူများဖြစ်ကြပြီး မြန်မာပြည်သို့ ပထမဆုံး ပြန်သည့် အဖွဲ့ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာပြည်သို့ မတူညီသည့် နေရာနှင့် ရွာများတွင် ပြန်ကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာပြည်သို့ ပြန်ရန် ထိုင်းအစိုးရမှ ၎င်းတို့တစ်ဦးချင်းစီအား ဘတ်ငွေ ၈၀၀၀ ဖြင့် ထောက်ပံ့ပေးထားပါသည်။ ၎င်းတို့အား မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရမှ အလှူငွေ ထောက်ပံ့ပေးမည် မပေးမည်ကို သေချာစွာ မသိရှိကြသော်လည်း ထိုင်းအစိုးရ အရာရှိများမှ အကြံပေးထားသည်မှာ ဒုက္ခသည်များ နေရပ်ပြန်သည့်အခါ မြန်မာအစိုးရ အနေဖြင့် အိမ်ထောင်စု တစ်စုချင်းစီအား ကျပ်ငွေ ၃၀၀၀၀ ဖြင့် ထောက်ပံ့ပေးရမည်ဟု ဆိုပါသည်။ ဤဒုက္ခသည်များသည် နို့ဖိုးဒုက္ခသည်စခန်းမှ မြန်မာပြည်သို့ ပထမဆုံးပြန်သည့် အဖွဲ့ဖြစ်ကြသည့်အလျောက် နို့ဖိုးဒုက္ခသည်စခန်းရှိ တာဝန်ရှိ ခေါင်းဆောင်များမှလည်း မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရအား နေရပ်ပြန်သည့် ဒုက္ခသည်များကို ကူညီပံ့ပိုးပေးစေလိုပါသည်။
[ခါတ်ပုံ - KHRG]

နိဂုံး

ဤနှစ်ချုပ်အစီရင်ခံစာအတွင်း ဖော်ပြသည့် သတင်းအချက်အလက်များကို ဒူးပလာယာခရိုင်အတွင်းရှိ ကွင်းဆင်းလုပ်သားများထံမှ ၂၀၁၆ ခုနှစ်အတွင်း ရရှိထားခြင်းဖြစ်ပြီး မူကြမ်းအစီရင်ခံစာ ၂၆ ခုမှ သတင်းအချက်အလက်များကို ခြုံငုံထားပါသည်။ ဤနှစ်ချုပ်အစီရင်ခံစာအတွင်း ဖော်ပြထားသည့် သတင်းအချက်အလက်များအရ စစ်ရေးအခြေအနေနှင့် ပတ်သက်ပြီး ပါတီဝင်နှစ်ဖက်စလုံး (မြန်မာအစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသားလက်ကိုင်အဖွဲ့များ) အပါဝင် အထူးသဖြင့် အပစ်ခတ်ရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်သည့် ကော်မတီအဖွဲ့ (JMC) တို့သည် NCA တွင် ဖော်ပြထားသော လိုက်နာရမည့် ကတိကဝတ်များကို လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့အားလုံး သေချာစွာ လိုက်နာစေရန် အောက်ခြေတွင် လှုပ်ရှားနေသော လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များကို ထိရောက်စွာ စောင့်ကြည့်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ အကယ်၍ အောက်ခြေတွင် လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ လိုက်နာရမည့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းအပေါ် ပြန်လည်တင်းကျပ်ခြင်း သို့မဟုတ် ထိရောက်သော စောင့်ကြည့်ခြင်း မရှိပါက ဒေသခံ ပြည်သူလူထုများအနေဖြင့် ၎င်းတို့ နေထိုင်သည့် ဧရိယာအတွင်း လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များမှ ကျူးလွန်နေသော လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုနှင့် အခြားသော အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ ဆက်လက် ရင်ဆိုင်ခံစားရမည်ကို စိုးရိမ်ပူပန်နေကြပါသည်။

လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရွာသားများသည် စိန်ခေါ်မှုများနှင့် ဆက်လက်ရင်ဆိုင်နေရဆဲ ဖြစ်သောကြောင့် မိမိကိုယ်ကို လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုမှ မည်သို့ကာကွယ်ရန် သတင်းအချက်အလက်များ ပိုမိုရရှိခြင်းအားဖြင့်လည်း ၎င်းတို့ကို အကျိုးပြုစေမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့နည်းအတူ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး စသည့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး လုပ်ငန်းများသည်လည်း သက်ဆိုင်ရာ ပါဆောင်ရွက်သူများဖြစ်ကြသည့် အစိုးရ မဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း (NGOs) များ၊ လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်း (CBOs) များ၊ KNU နှင့် မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရ များသည် ၎င်းတို့ကူညီထောက်ပံ့ပေးသော လှူဒါန်းမှုများ၊ ဆေးဝါးထောက်ပံ့မှုများ၊ အခြေခံ အဆောက်အအုံများ၊ ဆေးဝါးကုသမှုများ၊ ကျောင်းထောက်ပံ့မှုများ စသည်တို့သည် ဒေသခံ ရွာသားများအတွက် ကောင်းမွန်စွာ ရယူနိုင်ရန်နှင့် ရရှိနိုင်ရန် သေချာစွာ ကိုင်တွယ်လုပ်ဆောင်သင့်ပါသည်။ ထို့အပြင် အရေးကြီးသည့် အချက်တစ်ချက်မှာ ပါဝင်လုပ်ဆောင်သူများအားလုံးသည် အဆိုပါ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး လုပ်ငန်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းမပြုမီ ရွာသားများနှင့် ကောင်းမွန်စွာ ကြိုတင်တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရမည် ဖြစ်ပါသည်။ သို့မှသာလျှင် ရွာသားများသည် ၎င်းတို့၏ လိုအပ်ချက်များကို တင်ပြပေးနိုင်မည် ဖြစ်ပြီး ထိုဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်သူများကလည်း ရွာသားများ၏ လိုအပ်ချက်များကို တာဝန်ယူ ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ဒုက္ခသည် နေရပ်ပြန်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ UNHCR နှင့် မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရကဲ့သို့ အဓိက ပါဝင်လုပ်ဆောင်သူများသည် ဒုက္ခသည်နေရပ်ပြန်ရေးအား ပြောဆိုဆွေးနွေးရာတွင် ကရင်လူထုအခြေပြု အဖွဲ့အစည်း KCBOs ကဲ့သို့ အခြားသက်ဆိုင်သည့် ပါဝင်လုပ်ဆောင်သူများကို ပါဝင်ခွင့်ပြုရမည် ဖြစ်ပြီး ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ ပြောဆိုဆွေးနွေးရမည် ဖြစ်ပါသည်။ သို့မှသာလျှင် ဒုက္ခသည်များအနေဖြင့် နေရပ်ပြန်ခြင်းအပေါ် ဆုံးဖြတ်ချက် မချမီ အရေးကြီးသော သတင်းအချက်အလက်များ ရရှိနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် ဒုက္ခသည်များအတွက် နေရပ်ပြန်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် ရှင်းလင်းစွာ နားလည်သဘောပေါက်မှုရှိခြင်းသည် အလွန်အရေးကြီးပါသည်။ သို့မှသာလျှင် နေရပ်သို့ ပြန်ပို့ရေးအတွက် ၎င်းတို့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို တာဝန်ရှိသူများသို့ ကောင်းမွန်စွာ အသိပေးနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။